Ազգ
Azg
armenian daily

Դեկտեմբեր
25
Ուրբաթ
1992

օրաթերթ
Բ տարի, թիվ 155 (247)
գինը 2ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Նյու Յորք

ՌԱԿ-ը Հայաստանի օգնության կոչ է անում

ՌԱԿ կենտրոնական գրասենյակից հաղորդում են, որ ՌԱԿ Կենտրոնական վարչությունը Հայաստանի օգնության կոչ է ուղղել բոլոր հայերին, որտեղ էլ որ գտնվեն, դիմեն տեսական պաշտոնատարներին, նպաստեն Հայաստանի ի նպաստ հասարակական կարծիքի ստեղծման ու իրենց նյութական ու բարոյական միջոցները տրամադրեն «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամին: Կոչում բերվում են Ադրբեջանի կողմից պարտադրված շրջափակման հետեւանքով Հայաստանում ստեղծված սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի մասին տվյալներ: Կոչ է արվում Հայաստանին օգնելու համար նվիրատվություններ կատարել յուրաքանչյուրի նախասիրած կազմակերպության միջոցով: Սա սփյուռքահայերի, մասնավորապես ՌԱԿ-ի Հայաստանին օգնության առաջին կոչը չէ, մանավանդ 1988-ի Սպիտակի երկրաշարժից ի վեր: ■

Բողոք

Հայաստանի ԱԳՆ-ը եւս կրկին դիմեց Բաքվին

Ինչպես մեր թղթակցին տեղեկացրին Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի կենտրոնում, եւս Հայաստանի ԱԳՆ-ն կրկին դիմել է Ադրբեջանի ԱԳՆ-ին: Նամակում ասվում է, թե 1992 թ. դեկտեմբերի 24-ի ողջ գիշերվա ընթացքում Ադրբեջանի Հանրապետության Զանգելանի շրջանից հրետակոծվել են Հայաստանի Կապանի շրջանի Եղվարդ եւ Ագարակ գյուղերը: Ավարտելով զինտեխնիկայի կուտակումը, առավոտյան ժամը 6-ին ադրբեջանական զորամիավորումները տանկերի ու զրահատեխնիկայի ուղեկցությամբ սկսեցին լայնածավալ հարձակում վերը նշված գյուղերի ուղղությամբ: Վերջին երեք օրվա ընթացքում սա արդեն ադրբեջանական զորամիավորումների երկրորդ ներխուժումն է ինքնիշխան Հայաստանի տարածք:

Հիմա պարզ է դառնում, թե ինչու ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները առավոտյան են տարածում աշխարհով մեկ, Հայաստանից Զանգելանի շրջանի գյուղերի վրա հարձակվելու մասին, ապակողմնորոշելով միջազգային հանրությանը, դրանով հիմք պատրաստելով հերթական ագրեսիայի համար եւ ընդգծելով ամբողջ աշխարհին Ղարաբաղյան խնդրի խաղաղ կարգավորման իրենց չկամությունը:

ՀՀ ԱԳՆ-ը վճռական բողոք է հայտնում Ադրբեջանի ԱԳՆ-ին եւ տեղեկացնում, որ գործողության հետեւանքների ողջ ծանրությունն ընկնում է ադրբեջանական կողմի վրա: ■

Ճակատ

ԿԱՏԱՂԻ ՄԱՐՏԵՐ ԵՂՎԱՐԴ-ԱԳԱՐԱԿ ՀԱՏՎԱԾՈՒՄ

Երեկ եւ նախորդ գիշեր իրադրությունը հայ-ադրբեջանական սահմանում նորից խիստ սրվել է: Երեկ առավոտյան ժամը 6-ին ադրբեջանական կազմավորումները Զանգելանի շրջանի տարածքից տանկերի, զրահատեխնիկայի եւ ծանր հրետանու աջակցությամբ խախտել են Հայաստանի պետական սահմանը եւ լայնածավալ հարձակում ձեռնարկել Կապանի շրջանի 5 կիլոմետրանոց սահմանային գոտու ուղղությամբ: Մի քանի ժամ շարունակ կատաղի մարտեր են ընթացել շրջանի Եղվարդ եւ Ագարակ գյուղերի համար: Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայությունից, ժամը 13-ին թշնամին ամբողջովին ետ է շպրտվել Ագարակ եւ Եղվարդ գյուղերի մատույցներից: Միայն Ագարակ գյուղի մոտ հայտնաբերվել է թշնամու մոտ 20 դիակ, իսկ ընդհանուր առմամբ ադրբեջանական կողմի կորուստներն անցնում են 50-ից: Կատաղի մարտերի ընթացքում հայկական ուժերին հաջողվել է խփել թշնամու 5 տանկ եւ նույնքան զրահամեքենա, ինչպես նաեւ առգրավել մեծ քանակությամբ հրաձգային զենք եւ զինամթերք: Հայկական կողմից նույնպես կան զոհեր եւ վիրավորներ:

Երեկ երեկոյան Հայաստանի պետական սահմանն ամբողջովին վերականգնված էր եւ լիովին վերահսկվում էր հայկական կազմավորումների կողմից: Այդ շրջանում դիրքային մարտերը շարունակվում էին: Հանրապետության մյուս սահմանամերձ շրջաններում երեկ եւ նախորդ գիշեր իրավիճակը համեմատաբար հանգիստ էր: Հիշեցնենք, որ Ադրբեջանի նման ագրեսիվ գործողությունները վերջին օրերի ընթացքում երկրորդն են: Մի քանի օր առաջ ադրբեջանական կազմավորումները խախտել էին Հայաստանի պետական սահմանը հանրապետության հյուսիս-արեւելքում: ■

Ղարաբաղում համեմատաբար հանգիստ է

Մեր թղթակից **Վահրամ Աղաջանյանը** Ստեփանակերտից հաղորդում է, թե ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի տվյալների համաձայն դեկտեմբերի լույս 24-ի գիշերը եւ երեկ առավոտյան ԼՂՀ ռազմաճակատներում մարտական լուրջ գործողություններ տեղի չեն ունեցել: Հակամարտող կողմերը ձեռնպահ են մնացել ռազմական ակտիվ գործողություններից: Ռազմաճակատի առանձին հատվածներում տեղի են ունեցել կարճատեւ փոխհրաձգություններ: Երեկ եւ նախորդ գիշեր հայկական կողմից տուժածներ չեն եղել:

ԼՂՀ զինված ուժերի հետախուզության տվյալների համաձայն, Ղարաբաղի Մարտակերտի շրջանի տարածքում նկատվում են ադրբեջանական բանակի ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի զգալի կուտակումներ:

Իրադրությունը համեմատաբար հանգիստ է եղել նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մատույցներում, որտեղ նույնպես երեկ եւ նախորդ գիշեր մարտական լուրջ գործողություններ չեն եղել: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան:

Մինչդեռ, ինչպես տեղեկացնում են Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր Ղարաբաղի տարածքից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են Ադրբեջանի Ֆիզուլի եւ Աղդամ շրջկենտրոնները, ինչպես նաեւ շրջանների սահմանամերձ բնակավայրերը: Տուժածների մասին տեղեկություններ չեն հայտնվում: ■

Փարիզ

Էլչիբեյի թուրք խորհրդականները

Ֆրանս-պրես լրատվական գործակալությունը տեղեկացնում է, որ թուրք մի հրամանատար՝ Յաշար Դեմիրբուլաք եւ 10 թուրք սպաներ Ադրբեջանի նախագահ Ա. Էլչիբեյի հետ համագործակցում են որպես զինվորական խորհրդականներ: Լրատվական գործակալությունն ավելացնում է, որ Թուրքիան նախկին Արեւելյան Գերմանիայից գնած զինամթերք է տվել Ադրբեջանին:

Նույն աղբյուրի համաձայն, Բաքվում հետզհետե ուժեղանում է համաթուրանական գաղափարների ջատագով Ալփարսլան Թյուրքեշի Ազգայնական կուսակցությունը, որի համակիրները հրապարակում են «Բոզքուրդ» («Գորշ գայլ») անունով թերթ:

Ադրբեջանի ներքին գործերի նախարար Ի. Համիդովն այս շրջանակի ներկայացուցիչ է, նա սերտ կապեր ունի Ալ. Թյուրքեշի հետ: Ի. Համիդովի ենթակա ուժերը մեծ դեր են խաղում Ղարաբաղում, նրանք Ադրբեջանում նույնպես գործում են որպես հատուկ ուժեր: ■

Աշխարհ

Արաբ արտգործնախարարները դիրքորոշում են որդեգրում

Երեկ Կահիրեում հավաքված արաբական երկրների արտգործնախարարները որոշեցին միացյալ ճակատով հանդես գալ Իսրայելի կողմից բռնագաղթեցված պաղեստինցիների ու գրավյալ հողերում իսրայելական բանակի խժդժությունների դեմ եւ դիվանագիտական համատեղ աշխատանք տանել այդ ուղղությամբ: Ժողովին մասնակցում էր նաեւ ՊԱԿ-ի (Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպություն) ղեկավար Յասեր Արաֆաթը, որն իր ելույթում պահանջեց սպիտել Իսրայելին հետ ընդունելու արտաքսվածներին, սակայն խուսափեց միջինարեւելյան խաղաղության բանակցությունները դադարեցնելու շուրջ արտահայտվելուց: Մյուս կողմից, Միջազգային կարմիր խաչի բանբերը Լիբանանից հայտարարեց, թե կազմակերպությունը մեծագույն ջանքեր է գործադրում իսրայելական եւ լիբանանյան իշխանությունների մոտ արտաքսված պաղեստինցիների օգնությունը կազմակերպելու համար: Վերջիններս, ըստ բանբերի, գտնվում են բոլորովին անմխիթար վիճակում, սպառված լինելով նրանց ջրի եւ սննդեղենի պաշարները: Բռնագաղթեցված պաղեստինցիներից ոմանք մեկօրյա ծոմապահություն են հայտարարել սննդեղենի վերջին պաշարները խնայելու նպատակով:

Լեոնիդ Կրավչուկ. «ԱՊՀ-ը անկենսունակ կազմակերպություն է»

Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կրավչուկը ափսոսանք հայտնեց Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինի հետ իր հանդիպումը հետաձգելու կապակցությամբ: Եգիպտոսից վերադառնալուց հետո Բորիսպոլ օդանավակայանում լրագրողների առջեւ ելույթ ունենալով, Կրավչուկն ասաց, որ այդ հանդիպման ժամանակ նախատեսվում էր ստորագրել ազատ առեւտրի եւ Սեւծովյան նավատորմի մասին համաձայնագրերը: Ինչ վերաբերում է ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների հանդիպման հետաձգմանը, Լ. Կրավչուկն ասաց, որ, իր կարծիքով, այն բավարար չափով նախապատրաստված չէր, իսկ քննարկմանը ներկայացված համագործակցության կանոնադրությունը «հիշեցնում էր 1922 թ. Միութենական պայմանագիրը»: Ուկրաինայի նախագահը հայտարարեց, որ «այդչափ կարեւոր հարցերը չի կարելի լուծել շնչում գործադրելով»: Կրավչուկի կարծիքով, համագործակցությունն անկենսունակ կազմակերպություն է, որը չկարողացավ լուծել ոչ մի հարց եւ կանոնադրության ընդունումը չէր նպաստի ԱՊՀ կենսունակության ուժեղացմանը: Դրա հետ մեկտեղ Լեոնիդ Կրավչուկը նշեց նախկին ԽՍՀՄ բոլոր հանրապետությունների տնտեսական ինտեգրացման անհրաժեշտությունը:

Գերմանիան արգելում է 4-րդ կազմակերպությունը

Գերմանական իշխանություններն օրենքից դուրս հայտարարեցին նեոնացիստական 4-րդ կազմակերպությունը, որ առնչված էր օտարերկրացի փախստականների դեմ բռնարարքներին: Ոստիկանությունը 7 տարբեր նահանգներում խուզարկություններ կատարեց արգելված կազմակերպության՝ «ազգային հարձակողական»-ի գրասենյակներում: Ֆրանկֆուրտում շուրջ 100 հազար մարդ մոմավառ ցույցերով բողոքեց ծայրահեղ աջակողմյանների դեմ: ■

ԱԳՆ

Արման Կիրակոսյան. «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ՉԻ ԿԱՐՈՂ ՀՐԱԺԱՐՎԵԼ ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴՐԻՑ»

Ինչպես հայտնել էինք, Հայաստանի արտգործնախարարի պաշտոնակատար Արման Կիրակոսյանը պաշտոնական այցերով գտնվում էր Թուրքիայում, Շվեդիայում եւ Բելգիայում:

Երեկ վերադառնալով արտասահմանյան ուղեւորությունից, պրն. Կիրակոսյանը հանդիպեց լրագրողների հետ: Նա նախ պատմեց դեկտեմբերի 8-10-ը Թուրքիայի Անթալիա քաղաքում կազմակերպված Սեւծովյան համագործակցության երկրների խորհրդաժողովի մասին: 11 պետությունների ներկայացուցիչները քննարկել են բանկային, առեւտրի, տրանսպորտի ոլորտներում համագործակցության հարցերը: Հիմնական վեճերը ծավալվել են քարտուղարություն ստեղծելու հարցի շուրջը: Թուրքիան կողմնակից է եղել, որպեսզի քարտուղարության նստավայրը լինի Ստամբուլը: Այդ առաջարկին դեմ են դուրս եկել Հունաստանը եւ Բուլղարիան: Պրն. Կիրակոսյանը առաջարկել է, որ եթե անգամ այն լինի Ստամբուլում, ապա քարտուղարության կազմում պետք է ընդգրկվեն ներկայացուցիչներ բոլոր 11 պետություններից: Առայժմ այդ խորհրդաժողովում կնախագահի Թուրքիան մինչեւ 1993 թ. հունվարը, այնուհետեւ՝ Բուլղարիան, իսկ հետո մյուս պետությունները ըստ այբբենական կարգի: Խորհրդաժողովը մի ընդհանուր որոշում է ընդունել համագործակցության վերաբերյալ:

Տես էջ 3

Կոզիրեւը եւ Իգլբըրգըրը կհանդիպեն դեկտեմբերի 28-ին: Ինչպես ենթադրվում է, դեկտեմբերի 28-ին Ժնեւում կհանդիպեն Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը եւ ԱՄՆ պետական քարտուղար Լոուրենս Իգլբըրգըրը ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների կրճատման մասին պայմանագրի նախապատրաստումն ավարտելու նպատակով: Այդ մասին հայտնի դարձավ իրազեկ դիվանագիտական աղբյուրներից: Հանդիպման արդյունքներով ըստ երեւույթին վերջնականապես կորոշվի Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի նախագահների հանդիպման ժամկետը, որտեղ կստորագրեն START-2 պայմանագիրը: Արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների ժնեւյան հանդիպումը հնարավոր եղավ երկու երկրների փորձագետների արդյունավետ աշխատանքի շնորհիվ:

Ելցին-Բուշ

Գագաթաժողովը Սոչի՞ում

Ռուս-ամերիկյան գագաթաժողովը տեղի կունենա հունվարի 2-3-ին Սոչիում, «ԻՖ»-ին հաղորդեցին Ռուսաստանի դիվանագիտական շրջանակների իրազեկ աղբյուրները: Ինչպես ենթադրվում է, նախագահներ Բորիս Ելցինի եւ Ջորջ Բուշի հանդիպման նպատակն է ստորագրել ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների կրճատման մասին պայմանագիրը (OCB-2/STAR-2), որը կհանդիսանա ստրատեգիական հարձակողական սպառազինությունների երկկողմ արմատական կրճատման կոնկրետ քայլ: Պայմանագրի հիմքում ընկած է այն համաձայնագրերի փաթեթը, որոնք ձեռք են բերվել ընթացիկ տարվա ամռանը նախագահ Ելցինի ԱՄՆ կատարած այցելության ընթացքում: Նախատեսվում է, որ Ռուսաստանի ղեկավարը Սոչի կմեկնի նոր տարվա առաջին օրը: ■

Գյումրի

Կրկին հուզումներ

Ինչպես տեղեկացրեց Շիրակի գոտու մեր թղթակիցը, Գյումրիում նորից լարված վիճակ է ստեղծվել: Պատճառը գազի եւ էլեկտրականության երկօրյա բացակայությունն է, ինչպես նաեւ հացի բացակայությունը: Վերջինս պայմանավորված է գործարանների չաշխատելով, ինչը նույնպես գազ եւ էլեկտրականություն չլինելու հետեւանք է: Վերջին օրերին այդ գոտում խիստ սառնամանիքների պատճառով հանրապետություն մտնող գազի ողջ ծավալները այդ շրջանին տալը, պարզվում է, այնքան էլ իր նպատակին չի ծառայել, քանզի նորակառույց բաղամասերը գազաֆիկացված չեն: Երեկ Գյումրիի քաղխորհրդի շենքի մոտ կրկին հոծ բազմություն է հավաքվել, որոնք քաղաքային նորընտիր իշխանություններից ստեղծված իրավիճակի համար պատասխան են պահանջել: ■

digitised by A.R.A.R.@

Հանդիպում

Գեորգի Պետրոսյան. «ՂԱՐԱԲԱՂԸ ՄԻԱՎՈՐՈՂ ՈՒԺ Է ԲՈԼՈՐ ՍՓՅՈՒՌՔԱՀԱՅԵՐԻ ՀԱՄԱՐ»

«Ազգ»-ն արդեն հաղորդել էր այն մասին, որ Լեռնային Ղարաբաղի Գերագույն խորհրդի նախագահի պաշտոնակատար Գեորգի Պետրոսյանը «Հայ Դատ» հասարակական կազմակերպության հրավերով մեկշաբաթյա այցով գտնվում էր Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում: Վերադառնալով իր ուղեւորությունից, երեկ Հայաստանում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչությունում պրն. Պետրոսյանը հանդիպեց մի խումբ լրագրողների հետ: Ծանոթացնելով իր այցի հիմնական նպատակների հետ, Գեորգի Պետրոսյանը նշեց երեք հիմնական ուղղություն. ուղիղ կապերի հաստատում սփյուռքահայ տարբեր քաղաքական կազմակերպությունների հետ, սփյուռքահայ եւ ամերիկյան լրատվության միջոցների ներկայացուցիչներին Ղարաբաղի դիրքորոշման հետ ծանոթացնելու ցանկություն եւ հանդիպումներ պաշտոնական շրջանակների հետ, որոնց ընթացքում հստակ պետք է ներկայացվեն Ղարաբաղի իշխանության տեսակետները: Պրն. Պետրոսյանը երեք հարցերն էլ համարեց իրագործված. մամուլի ասուլիսներ են կազմակերպվել սփյուռքահայ լրագրողների համար, եղել է «Լոս Անջելես թայմս» եւ «Վաշինգտոն պոստ» թերթերի խմբագրություններում, հարցազրույց է տվել CNN հեռուստաընկերությանը, հանդիպումներ է ունեցել հայ համայնքի երեք քաղաքական ուժերի՝ ՍԴՀԿ-ի, ՌԱԿ-ի եւ ՀՅԴ-ի ներկայացուցիչների հետ: Լինելով ՀՅԴ անդամ, ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատարը լավ ընդունելության է արժանացել համայնքի բոլոր ուժերի կողմից: «Ինձ ուրախացրեց այն փաստը, որ բոլորն էլ գիտակցում են, որ Ղարաբաղի ժողովուրդը հայ ժողովրդի մի մասն է եւ կռվելով ողբերգական պայմաններում, մեծ բարոյական աջակցության կարիք ունի», ասաց պրն. Պետրոսյանը:

Այդ առթիվ ես դիմեցի ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատարին հետեւյալ հարցերով:

– Պրն. Պետրոսյան, ամերիկահայ համայնքի ամենատարբեր ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների ընթացքում չնկատվեցի՞ն, արդյոք, ղարաբաղյան խնդրի լուծման տարբեր մոտեցումներ:

– Բոլոր քաղաքական ուժերը, որոնց հետ ինձ բախտ վիճակվեց հանդիպել, շատ են մտահոգված Ղարաբաղի ճակատագրով եւ լրջորեն փորձում են քննարկել ստեղծված իրավիճակը: Իրականում բոլորը միաձայն աջակցում են մեր պայքարին: Նրանց դիրքորոշումներում ես որեւէ հստակ տարբերություն չնկատեցի: Եւ միայն այն փաստը, որ ի տարբերություն ներքին հակասությունների, նրանք միահամուռ արտահայտում են իրենց աջակցությունը, դա արդեն ուրախալի է:

– Ձեր այցի ընթացքում կարողացա՞ք շահագրգռել ամերիկահայ գործարարներին, որպեսզի նրանք իրենց մասնակցությունը բերեն Լեռնային Ղարաբաղի տնտեսական զարգացման գործում:

– Այդ բնագավառին վերաբերող հարցերը մենք շոշափեցինք եւ եղան տնտեսական հարցերին առնչվող մի շարք պայմանավորվածություններ: Ինձ թվում է, Ստեփանակերտ վերադառնալուն պես մենք ավելի մանրամասն կքննարկենք այդ հարցը, կգան նաեւ հայ մասնագետներ, որպեսզի որոշեն, թե ինչպիսի տեխնոլոգիաներ են մեզ անհրաժեշտ: Հիմնականում մենք շեշտը դնում ենք գյուղատնտեսության, անասնաբուծության բնագավառը ժամանակակից արտադրական հզորություններով հագեցնելու վրա:

– Դուք հանդիպումներ ունեցաք նաեւ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունում՝ նախկին ԽՍՀՄ երկրների բաժնում եւ ամերիկյան կոնգրեսի ԵԱՀԽ-ի հարցերով զբաղվող փորձագետների խմբի հետ: Որքանո՞վ էին արդյունավետ այդ զրույցները եւ արդյոք կա՞ որեւէ փոփոխություն ամերիկյան դիրքորոշման մեջ:

– Ամերիկան առայժմ գտնվում է անցման շրջանում: Մեզ հայտնի է ԱՄՆ-ի պաշտոնական դիրքորոշումը Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորման հարցում:

Առայժմ նրանք դժվարանում են նաեւ որեւէ կոնկրետ գնահատական տալ, որովհետեւ նոր նախագահ Քլինթոնը դեռեւս չի անցել իր բուն պարտականությունների կատարմանը: Եւ ուստի դժվար է ասել, թե որ մոտեցումը կընտրվի: Միաժամանակ է այն, որ նրանց հետաքրքրում էր Ղարաբաղի դիրքորոշումը եւ ինձ հետ ունեցած զրույցները նրանց թերեւս կօգնեն, որպեսզի հետագայում ավելի ճիշտ կողմնորոշվեն ստեղծված իրավիճակներում: Իսկ փոփոխություններ դեռ չկան:

– ԼՂՀ-ի ճանաչման հարցը առաջ քաշվե՞ց:

– Իհարկե, ես բարձրացրի այդ հարցը, բայց նրանք չէին կարող միանգամից ասել այո: Ճանաչման ընթացքը երկար է եւ այդ հարցում ամերիկացիները շատ զուսպ են: Դա կախված կլինի նաեւ ոչ միայն այլ երկրների վերաբերմունքից, այլեւ նրանցից, թե որքան լավ կաշխատենք մենք այդ ուղղությամբ:

Այնուհետեւ, զրույցի ընթացքում Գեորգի Պետրոսյանը նշեց, որ թեեւ ինքը որպես դաշնակցության անդամ ելույթ է ունեցել ՀՅԴ 102-ամյակին նվիրված Փասադենայում կազմակերպված հանդիսությանը, բայց եւ այնտեղ, եւ հիմա հայտարարում է, որ ամենագլխավոր խնդիրը Ղարաբաղի ժողովրդի համար պետականության կառուցումն է, որը վեր է կուսակցականությունից: Գեորգի Պետրոսյանը նշեց, որ այդ հարցում իր հետ համամիտ էին նաեւ ռամկավարները:

«Ես կարող եմ լինել կուսակցության անդամ, բայց չեմ կարող նրա շահերը վեր դասել պետության շահերից», ասաց նախագահի պաշտոնակատարը: Խոսելով 1993 թվականին պատերազմի հնարավոր ավարտի մասին, Գեորգի Պետրոսյանը հայտարարեց, թե քանի դեռ Ադրբեջանը շարունակում է իր ուժային քաղաքականությունը եւ Ղարաբաղը ստիպված դիմում է ինքնապաշտպանության, դժվար թե պատերազմը շուտ վերջանա: Այն կշարունակվի, որովհետեւ Ադրբեջանում իշխանության հասնող բոլոր ուժերը շահարկում են Ղարաբաղի քարտը, եւ ներքին պայքարի յուրաքանչյուր արումը կհասցնի նաեւ նոր լարվածության:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Ողբերգություն

Ի գիտություն ազատամարտիկների հարազատների

Արդեն հայտնվել է, որ դեկտեմբերի սկզբին Հյուսիսային Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի ու Ազգային միության կողմից կատարված հանգանակության մի մասն արդեն բաժանվել է. Ագախում եւ ՀՀ սահմանամերձ շրջաններում զոհված ազատամարտիկի յուրաքանչյուր անչափահաս երեխային 40 դոլլար: Նույն երեխաներին հասցեագրված ամանորյա նվերներն ինքնաթիռի ուշացման պատճառով սկսեցին բաժանվել միայն դեկտեմբերի 20-ից: Առ այսօր նվերները բաժանվել են միայն 270 ընտանիքի: Բաժանումը շարունակվում է (Եզնիկ Կողբացի 50ա, Հայ Հեղափոխական Դաշնակցության ԿԿ շենք): Բաժանումը կատարվում է պաշտպանության նախարարության եւ ՀՅԴ ԿԿ տված ցուցակներով: Այդ ցուցակները թերի են, ուստի ցանկալի է, որպեսզի օգնություն ստացողները ներկայանան համապատասխան փաստաթղթերով: Անչափահասներին տրվող դոլլարային օգնության բաշխումը կվերսկսվի հունվարի 20-ին:

«Մտեղանի» բարեգործական միության նախագահ Ալեն Քերոբյանը որբերի անունից շնորհակալություն է հայտնում բարեգործներին եւ հույս հայտնում, որ հանգանակությունները կլինեն պարբերաբար: ■

ՀՀ հեռուստատեսկոմի նախագահի տեղակալ Վլադիմիր Չաղայանը հաղորդեց, որ ՀՀ ԳԽ պատգամավոր Աղասի Արշակյանի առաջարկությամբ կազմակերպվելու են ադրբեջաներեն լեզվով հաղորդումներ, որոնք կճայնասփռվեն Լեռնային Ղարաբաղից: «Նոյյան տապան»-ի թղթակցի այն հարցին, թե արդյոք հայկական ռադիոն չի՞ զիջում ադրբեջանական ռադիոյի հետ մղվող լրատվական պատերազմում, Չաղայանը պատասխանել է. «Ընդհակառակը, մենք նույնիսկ հաղորդում ենք ավելին, քան կարելի է, սակայն կարծում եմ, որ զգաստապահությամբ մենք միայն կշահենք»:

Վաճառվում են կահավորված տնակներ: Մակերեսը 30 ք. մ.: Հեռ. 26-34-92

Բաքու

Նախիջեւանի կարգավիճակը հաստատվել է Կարսում

«Նախիջեւանի հանրապետության ինքնավարության կարգավիճակը փոխելու մասին Ադրբեջանի եւ ժողովրդական ճակատի որոշ ղեկավարների արտահայտությունները ոչ մի հիմք չունեն», «Խաբար-սերվիս» գործակալության թղթակցին ասաց ընդդիմադիր ազգային անկախության կուսակցության նախագահ Էթիբար Մամեդովը: Այդ կարգավիճակը հաստատվել է դեռ 1921 թ. Կարսի պայմանագրով, եւ ուստի այն հնարավոր է վերանայել միայն Թուրքիայի եւ Ռուսաստանի հետ համատեղ, նշեց նա: Մամեդովը հիշեցնում է, որ 4-5 ամիս առաջ Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելը նշեց, որ Նախիջեւանի խնդիրը չի կարելի լուծել առանց Թուրքիայի հետ համաձայնեցնելու: Ադրբեջանի ղեկավարության նման հայտարարությունները, նրա կարծիքով, միայն սրում են իրավիճակը, իսկ Նախիջեւանի գործերի մեջ զինված միջամտությանը դիմելու հանրապետության պաշտոնյաների սպառնալիքներն անպատասխանատու են: Մամեդովը գտնում է, որ Նախիջեւանի ինքնավար հանրապետության մասին հարցը անհրաժեշտ է դնել համաժողովրդական հանրաքվեի:

Ատօրինի դեղորայք

Վերջերս Ադրբեջանում հաճախակի են դարձել դեղորայքի, բժշկական սարքավորումների եւ տեխնիկայի արտադրությունը եւ յուրացումը, առանց Ադրբեջանի առողջապահության նախարարության գիտության: Այդ կապակցությամբ կառավարությունը որոշել է, որ բժշկական պատրաստուկ արտադրող բոլոր ձեռնարկությունները պետք է գրանցվեն առողջապահության նախարարությունում, իսկ նրանց արտադրանքը պետք է ստուգման ենթարկվի: Ի դեպ, հանրապետությունում ազատ են արձակվել դեղորայքի գները: Ըստ երեւույթին Ադրբեջանը նախկին ԽՍՀՄ վերջին հանրապետությունն է, որը դիմել է այդ քայլին:

25-50 գրամ թանկարժեք մետաղ նավթի 1 տոննայի մեջ

Ինչպես հայտարարեց Ադրբեջանի նավթային ակադեմիայի վերլուծական քիմիայի ամբիոնի վարիչ Ա. Շաբանովը, ադրբեջանցի քիմիկոսները, հետաքրքրվելով, թե ինչու արտասահմանյան ֆիրմաները Ռուսաստանից էժան հում նավթ են գնում, հետազոտեցին Ապշերոնի «սեւ ոսկին» եւ հայտնաբերեցին, որ ամեն տոննայի մեջ պարունակվում են 25-50 գրամ գունավոր եւ թանկարժեք մետաղներ. պղինձ, նիկել, արծաթ եւ նույնիսկ ոսկի: Բաքվի նավթի ածխաջրածինների հիման վրա ստացվել են ռեակտիվներ, որոնց 1 գ արժե 100-ից մինչեւ 1000 դոլլար:

Թմրադեղ զենքի դիմաց

Ֆրանսիական հայտնի Le Point շաբաթաթերթի համաձայն, ադրբեջանցիները Ռուսաստանում թմրադեղ վաճառելով զենք են գնում Ադրբեջանի համար: Թերթի դեկտեմբերի 23-ի համարում, «խորհրդապահական» բաժնում, «Ազերիների սկիզբը» (թմրեցուցիչ) վերնագրի տակ կարդում ենք. «Ազերիները, որոնք Լեռնային Ղարաբաղի հայերի դեմ պատերազմ են մղում, իրենց զենքերը գնում են շնորհիվ Ռուսաստանում իրենց վաճառած հերոինի: Մոսկվայում ոստիկանությունը վերջերս երեւան է հանել մի ցանց, որից առգրավվել է 300 հազար ամերիկյան դոլլար, 30 հազար գերմանական մարկ եւ 52 միլիոն ռուբլի: ■

Էջմիածին

Հիմնադրվեց ՀՌԱԿ եւս մի ակումբ

Էջմիածնի «Խրիմյան Հայրիկ» ակումբը յուրովի տոնեց իր հիմնադրման եւ գոյության մեկ տարին: Դեկտեմբերի 15-ին նոր անդամների ընդունելության ժամանակ հիմնադրվեց երկրորդ՝ «Շողակաթ» ակումբը: Երդման արարողության ավարտից հետո վարչությունը շնորհավորեց նորագիրներին, քննարկվեցին կազմակերպչական հարցեր, հանձնարարվեց երկու ակումբների անդամներին իրագործել վարչության որոշումը նոր ակումբների հիմնադրման վերաբերյալ: ■

Թեքեյան Մշակութային Միություն Արցախում: Արցախի մշակույթը պրոպագանդելու, հանրապետության արվեստագետների պեխասանքը համակարգելու, սահմանամերձ շրջաններում կրթական եւ մշակութային կյանքն աշխուժացնելու նպատակով Ստեփանակերտում բացվել է Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության ԼՂ-ի մասնաճյուղը: Այն հիմնադրվեց դեկտեմբերի 18-ին ԼՂՀ մշակույթի, արվեստի աշխատողների ընդհանուր ժողովում: Մասնաճյուղի նախագահ ընտրվեց ՀՀ հատուկ ծրագրերի պետվարչության Արցախի համակարգիչ բաժնի առաջատար մասնագետ, լրագրող Ռուդոլֆ Մարտիրոսյանը:

Ամերիկա

Բոստոնի հայ եւ հրեայ ներկայացուցիչներու հանդիպումը

ՌԱԿ Բոստոնի պաշտոնաթերթ «Պայքար»-էն մեզ գրում են

«Հայ-հրեայ երկխօսութիւն» մարմնին կողմէ կազմակերպուած էր հանդիպում մը, չորեքշաբթի 16 դեկտեմբերին, որուն հրաւիրուած էին երկու համայնքներու գլխաւոր կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները: Հանդիպումը Իսրայէլի հիւպատոս պրն. Աշեր Նաիրմին տրուած առիթ մըն էր, որպէսզի ան խօսի միջազգային մամուլին մէջ արձագանք գտած Իսրայէլի կողմէ Ադրբեջանին զէնքեր վաճառելու հարցին մասին:

Հիւպատոսը նիւթին հերքեց իր երկրին վերագրուած նման խողովակ մը, յայտնելով թէ Իսրայէլ «չէզոք» դիրք ունի Արցախի հարցէն յառաջացած հայ-ադրբեջանական հակամարտութեան նկատմամբ:

Ներկաները զանազան հարցումներ ուղղեցին միեւ նոյն խնդրին շուրջ, ինչպէս նաեւ ընդհանուր մարդկային իրաւանց առնչութեամբ:

Հանդիպումի աւարտին հրատարակուեցաւ միացեալ հաղորդագրութիւն մը, ստորագրութեամբ «Հայ-հրեայ երկխօսութեան» համատեղնապետներուն՝ Տէր Տաճատ քահանայ Դաւիթեանի եւ Ջորջ Բախրախի (նախկին նահանգային ծերակուտական), ուր կ'ըսուի, թէ երկու կողմերը մտահոգ են Հայաստանի ներկայ կացութեամբ. երկիր մը՝ ուր կը պակսի ուժանիւթը, ուտեստեղէնը եւ դեղօրայքը, եւ ուր ծմեռը կրնան մեռնիլ հազարաւորներ առանց համապատասխան անմիջական օգնութեան:

Հաղորդագրութեան մէջ կը խօսուի նաեւ «դրացի երկիրներէ» դէպի Հայաստան «մարդասիրական անխափան նրբանցքի» մը անհրաժեշտութեան մասին: ■

Գիր

Նստավայրերը սեփականություն

ՀՀ ԳԽ արտաքին հարաբերությունների հարցերի հանձնաժողովը առաջարկում է արտասահմանյան դիվանագիտական ներկայացուցչություններին թույլատրել որպես սեփականություն ձեռք բերելու այն շենքերը, որտեղ իրենք գործում են, համապատասխան ուղղումներ կատարելով Հայաստանի հողային օրենսգրքում: Ներկայումս դիվանագիտական ներկայացուցչությունները Երեւանում նստավայրեր ունեն վարձակալման պայմաններով: ■

Երեւան

Ամանորյա նվերներ բյուջետայիններին

Դեկտեմբերի 23-ի թվագրությամբ Երրադլխորհրդի նորընտիր նախագահ Վահագն Խաչատրյանն իր առաջին կարգադրություններից մեկով ամանորյա նվեր է արել քաղաքի բյուջետային հիմնարկների աշխատողներին:

Կարգադրության առաջին կեսով հանձնարարված է գործկոմի-արտաբյուջետային միջոցների մնացորդների հաշվին գործկոմի աշխատողներին ցույց տալ դրամական օգնություն մեկամսյա աշխատավարձի չափով: Երկրորդ կեսով նույն կարգադրությունն է արված «Երքաղգործկոմի համակարգի բյուջետային եւ բյուջեի հաշվին պահվող կազմակերպությունների աշխատողներին աշխատավարձի ֆոնդի եւ բյուջետային հատկացումների այլ հոդվածների տնտեսման հաշվին» նույնպես աշխատավարձով օգնություն ցույց տալու մասին: Երրորդ կեսով հանձնարարված է շրջխորհուրդների գործկոմների նախագահներին շրջանային բյուջեով պահվող կազմակերպությունների աշխատողներին եւս մեկ աշխատավարձի չափով օգնել:

Նոր տարվա նախօրյակին քաղաքի բյուջետային հիմնարկների աշխատողները ոչ մեծ, բայց ընտանեկան բյուջեի համար շոշափելի օգնություն կստանան: Թեեւ կարգադրությունը նաեւ վերապահում է պարունակում «միջոցների առկայության դեպքում», սակայն հուսանք, որ այս պարագայում մեր ճարպիկ պաշտոնյաները կխուսափեն նման սողանցքից օգտվել, մանավանդ որ միջոցների գտնելը ցանկության դեպքում դժվար չի լինի: ■

digitised by A.R.A.R.@

Թմրաբիզնես

ՍՊԱՌՆԱԼԻ՞Ք, ԹԵ ԻՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

1992 թ. դեկտեմբերի 9-11-ը Դաշնակցային Ռուսաստանի Կրասնոդար քաղաքում տեղի է ունեցել միջազգային ռեգիոնալ խորհրդակցություն նվիրված թմրանյութերի տարածումը հակազդելու հարցերին: Խորհրդակցության աշխատանքներին մասնակցում էին տարբեր երկրների ներկայացուցիչներ: Հայաստանի Հանրապետությունը ներկայացնում էր ՀՀ ՆԳՆ թմրաբիզնեսի դեմ պայքարի չորրորդ վարչության պետ Սերգեյ Ալանյանը:

– Պարոն Ալանյան, համառոտակի պատմեցեք խնդրեմ վերջերս Կրասնոդարում կայացած խորհրդակցության մասին:

– Խորհրդակցությանը մասնակցում էին Հայաստանի, Վրաստանի, Ադրբեջանի, Ուզբեկստանի, Ուկրաինայի, Հնդկաստանի, Պակիստանի, ԱՄՆ-ի, Ռումինիայի, Բուլղարիայի եւ Թուրքիայի ներկայացուցիչներ: Խորհրդակցությունը նպատակ ուներ աշխատանքներ կազմակերպել երկրներում թմրանյութերի անօրինական շրջանառության դեմ պայքարի ուղղությամբ, համագործակցություն հաստատել այդ բնագավառում եւ խորհրդակցության մասնակից երկրների համագործակցության ակտիվացման գործում կոնկրետ առաջարկություններ անել թմրանյութերի տարածման միջազգային ուղիների հայտնաբերման ու կանխարգելման եւ թմրաբիզնեսի գործարարների հայտնաբերման ուղղությամբ:

Խորհրդակցության անհանգստություն է հայտնվել այն իրողության առնչությամբ, որ Բալկաններում սկզբնավորված հակամարտությունը կարող է նպաստավոր լինել թմրանյութերի փոխադրման համար Հայաստան-Թուրքիա-Եվրոպա երթուղով, այսինքն Հայաստանը կարող է տարանցիկ դեր կատարել: Ցանկանում եմ ավելացնել, որ ինձ հետ ունեցած զրույցի ժամանակ ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչը ցանկություն է հայտնել համագործակցել մեզ հետ: Առաջին քայլերն այստեղ արված են, եւ ես կարծում եմ, որ մեր հետագա համագործակցությունը բարերար ազդեցություն կունենա մեզ համար: Միայն անհրաժեշտ է պայքար մղել, ինչպես ԱՄՆ-ում, պետական մակարդակով:

– Ստորագրվե՞լ են արդյոք որեւէ համաձայնագրեր այլ երկրների հետ:

– Դեկտեմբերի 21-ին Կիեւում նախկին ԽՍՀՄ 13 հանրապետությունների միջեւ ստորագրվել է համաձայնագիր «Ներքին գործերի նախարարությունների միջեւ թմրանյութերի փսիխոտրոպ նյութերի անօրինական շրջանառության դեմ պայքարում համագործակցելու մասին»: Այդ համաձայնագիրն ունի առանձնահատուկ նշանակություն, քանի որ այդ բնագավառում առավելապես հաջողության կարելի է հասնել համագործակցության առկայությամբ:

– Իսկ ինչպե՞ս եք պատկերացնում համագործակցությունն Ադրբեջանի հետ:

– Ի դեպ, Կրասնոդարի խորհրդակցությունում նման հարցով ինձ դիմել է ռուսական հեռուստատեսության «Վեստի» ծրագրի թղթակիցը: Ես պատասխանել եմ, որ թմրաբիզնեսմենները ազգային սահմաններ չեն ճանաչում, միասնական են գործում եւ մենք մեր հերթին հանուն ընդհանուր նպատակի պետք է միավորվենք: Հայտնի է, որ Ադրբեջանի եւ Վրաստանի գործարարները ակտիվորեն զբաղվում են թմրանյութերի վաճառքով:

Սակայն «մեր» թմրանյութերը շատ ցածրորակ են: Այդ իսկ պատճառով չեն արտահանվում, Հայաստանն ավելի շատ տարանցիկ օբյեկտ է:

– Գերազանցապես որտեղի՞ց են թմրանյութեր ներմուծվում Հայաստան:

– Վրաստանից՝ Ալավերդիով ու Ադրբեջանից՝ Ղազախով: Մեծ հավանականությամբ թմրանյութեր են ներմուծվում նաեւ Թուրքիայից: Առավել ընդգրկուն մատակարարներ են Ադրբեջանն ու Ռուսաստանը (Սանկտ-Պետերբուրգ): Պետերբուրգում մասնավորապես պատրաստվում են արհեստական թմրանյութեր: Կա նաեւ տեղեկատվություն այն մասին, որ Ռուսաստանից Հայաստան թմրանյութեր ներմուծվում են շոկոլադ կոնֆետների մեջ:

– Համընդհանուր բանկացման պայմաններում որքա՞ն արժեն թմրանյութերը:

– Ընդհանուր պատկերացման համար նշենք, որ մարիխուանայի լուցկու մեկ տուփը Հայաստանում արժե 1500-2000 ռուբլի, իսկ Թուրքիայում 50 դոլլար, մորֆինի մեկ սրվակը արժե 700 ռուբլի: Ելնելով այս թվերից կարելի է ենթադրել թմրաբիզնեսմենների շահույթի չափերի մասին, որոնց գործունեությունը զգալիորեն հեշտացվում է փոքր ֆիզիկական ծավալի շնորհիվ:

Թմրաբիզնեսով զբաղվելուն դրդում է ըստ իս երկու հիմնական պատճառ՝ ընդհանուր սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամը հանրապետությունում եւ օրենքների անգործունեությունը: Ի դեպ, մենք մտադիր ենք ՀՀ ՆԳՆ միջոցով ՀՀ Գերագույն խորհրդին ներկայացնել ՀՀ քրեական օրենսգրքի 229-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, հատկապես թմրանյութերի արտադրությամբ, ձեռք բերումով, վաճառքով ու վերավաճառքով զբաղվող անձանց որպես պատժամիջոց մտցնել մահապատիժը:

– Հանրահայտ է, որ հանցագործությունների մեծ մասը կատարվում է թմրանյութերի ազդեցության տակ գտնվող անձանց կողմից: Ի՞նչ կարող եք ասել այդ մասին:

– Ես կարող եմ կոնկրետ թիվ նշել. հանցագործությունների 60-70 տոկոսը կատարում են թմրամոլները:

– Պատմեցեք խնդրեմ ձեր ձեռքբերումների մասին:

– Աշխատանքի երկու ամսվա ընթացքում չորրորդ վարչության ջանքերով առգրավվել է 92 կգ մարիխուանա, 12 կգ կոկնար, 600 գ հաշիշ, 171 գ չերնյաշկա, մորֆինի 19 սրվակ: Աշխատանքի 3 ամսվա ընթացքում բացահայտվել է 24 գործ, կալանավորվել է թմրանյութերի ու զենքի անօրինական վաճառքով զբաղվող 42 մարդ, առգրավվել է 3 մլն. ռուբլի եւ 12 հազար դոլլար:

– Եւ ձեր թույլտվությամբ վերջին հարցը. ի՞նչ դժվարություններ ունեք:

– Գոյություն ունի 4-րդ վարչություն, որը գտնվում է հինգկողմանի ճնշման տակ: Մեր սկզբունքն է թույլ չտալ, որպեսզի մեզ կաշառեն: Մեր վարչությունը ֆինանսավորման խիստ կարիք ունի, սակայն ոչ մասնավոր ձեռներեցների, այլ պետության կողմից:

Եւ վերջում ցանկանում եմ ասել հետեւյալը՝ բոլոր նրանց, ովքեր չեն կարող մեզ օգնել, եռանդագին խնդրում ենք չխանգարել մեզ աշխատել:

Զրույցը վարեց «Նոյյան Տապան» գործակալության թղթակից
ՆՎԱՐԴ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆԸ

Ստեփանակերտ

Ծեծվել է ԼՂՀ ժողպատգամավորը

Դեկտեմբերի 23-ին ԼՂՀ ԳԽ նախագահությունը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որում մասնավորապես ասված է. «Զինապարտության մասին ԼՂՀ օրենքի արդյունավետ իրականացման նպատակով վերջին օրերին զինվորական իշխանությունները Ստեփանակերտում խստացրել են անձնագրային ռեժիմի ստուգումները: Ռազմական անհրաժեշտությամբ թելադրված այս միջոցառումները ցավոք երբեմն ուղեկցվում են անտեղի բռնություններով եւ մարդու արժանապատվության վիրավորման դեպքերով: Գրանցվել են անգամ ԼՂՀ ժողպատգամավորների իրավունքների ոտնահարման դեպքեր: Հանիրավի կալանվել եւ միայն միջամտությունից հետո են ազատ արձակվել մի քանի պատգամավորներ, իսկ ս/թ դեկտեմբերի 22-ին կալանվել եւ առժամանակյա պահման մեկուսարանում ծեծվել է ԼՂՀ ժողպատգամավոր, ԳԽ պաշտպանության եւ անվտանգության հարցերի հանձնաժողովի անդամ Գարիկ Պետրոսյանը, ընդ որում անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերի առկայությամբ: ԼՂՀ նախագահությունը գտնում է, որ վերոհիշյալ դեպքերը մասնավոր երեւույթ չեն, այլ հանրապետության զինվորական իշխանությունների գործելակերպում նկատվող միտում:

ԼՂՀ ԳԽ նախագահությունն անթույլատրելի է համարում զինյալ կազմավորումների օգտագործումը քաղաքական նպատակներով»: Հիշեցնենք, որ Գարիկ Հարությունյանը ՀՅԴ անդամ է:

Երեկ լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Գեորգի Պետրոսյանը մեկնաբանելով ժողպատգամավորի նկատմամբ կիրառված բռնությունները, հայտարարեց, որ դա հանցագործություն է: «Ես դեմ եմ բոլոր տեսակի բռնություններին»,- ասաց Գ. Պետրոսյանը: ■

Հայաստանի պետբյուջեի եկամուտները 68 տոկոս նախատեսվածից: Ընթացիկ տարվա 10 ամիսների ընթացքում Հայաստանի պետական բյուջեի եկամուտները կազմել են նախատեսվածի միայն 68 տոկոսը: Այդ մասին հանրապետության կառավարությունում տեղի ունեցած խորհրդակցության ժամանակ հաղորդեց ֆինանսների նախարար Ջանիկ Ջանոյանը: Պատճառը, նրա խոսքերով, տնտեսական ճգնաժամն է:

Երեւան

Աշոտ Բլեյանը շարունակում է պնդել իր միտքը

Երեկ սկսված ՀՀ ԳԽ հերթական նստաշրջանում պատգամավոր Աշոտ Բլեյանը, օգտվելով օրակարգի մեջ հրատապ հարց մտցնելու իր իրավունքից, խորհրդարանի ուշադրությանն է ներկայացրել հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ մի փաստաթուղթ: Բլեյանը դեկտեմբերի սկզբներին այցելել էր Կապան-Գորիս եւ սեփական աչքերով տեսել հակառակորդի ռմբակոծումներից ավերվող քաղաքներն ու խուճապահար մարդկանց: Ցավակցելով պատուհասված բնակչությանը, Բլեյանը միաժամանակ կատարվածի ողջ մեղքը բարդում է իշխանությունների, ռազմական գերատեսչությունների եւ մասնավորապես Հայաստանի նախագահի վրա: «Չգիտե՞ր հանրապետության նախագահը ծրագրվող գործողության անցկացման մասին, հարցնում է նա՝ նկատի ունենալով Զանգելանի դեպքերը, որոնց հաջորդեց Կապան-Գորիսի վրա հակառակորդի սաստիկ ճնշումը: Ինչպե՞ս է նա՝ Հայաստանի զինված ուժերի գլխավոր հրամանատարը, հսկում իր զինված ուժերի գործողությունները»:

Աշոտ Բլեյանը մեղքի բաժին է հասցնում նաեւ մտավորականներին, մամուլին, որոնք «չտեսնելու տվեցին կամ Զանգելանի դեպքերը ներկայացրին լոր տեղեկատվության տեսքով, կամ ողջը բարդեցին հավերժ պարտվող հարեւանի վրա»: Պատգամավորը, որ բազմաթիվ անգամ բաց նամակներով եւ առաջարկություններով դիմել է իշխանություններին, անձամբ ՀՀ նախագահին, հուսահատված ամեն ինչից՝ այս անգամ հայացքն ուղղում է դեպի ժողովուրդը: «Այսօր ես չեմ դիմի ոչ հանրապետության նախագահին, ոչ խորհրդարանին, ասում է նա, որովհետեւ գործ ունենք հանրապետությունում թափ առնող պետական ռազմատենչության հետ: Ես ապավինում եմ միայն հասարակությանը՝ ակնկալելով նրա աջակցությունը»:

Հայ-ադրբեջանական հակամարտության խաղաղ կարգավորման հնարավորություն, եթե կա՞, հարցնում է Աշոտ Բլեյանը եւ ինքն էլ պատասխանում, թե այդ ելքը անձնական նախաձեռնություններն են, անձնական պատասխանատվության գիտակցումը: «Ժողովուրդ-հասարակությունը ե՛ւ Հայաստանում, ե՛ւ Արցախում վերջապես պիտի լսելի բարձրացնեն իրենց ձայնը ընդդեմ պատերազմի: Իր հարեւանի հետ խաղաղ-հաշտ ապրելու տասնյակ տարիների իր կենսափորձը ժողովուրդն ինքն պիտի վերահաստատի», պնդում է պատգամավորը եւ ավելացնում. «Այսօր Ադրբեջանի հետ պատերազմի սանձման մի հնարավորություն կա՝ Արցախի ու Հայաստանի ժողովրդի ակտիվացում՝ մինչեւ իշխանություններին պարտադրելու աստիճան: Հայրենի հողի ու հողի տիրոջ կորստի համար չկա անձնական պատասխանատվություն: Պատասխանատու միայն մեր սերունդն է՝ յուրաքանչյուրս իր չափով»:

Աշոտ Բլեյանի ասելով, ինքը նման հարցադրումներով բազմիցս դիմել է խորհրդարանին, սակայն այն ճարպկորեն խուսանավել եւ հարցը չի դրել քննարկման:

Գեորգի Պետրոսյանը հանդիպել է Բլեյանին եւ հրավիրել Ղարաբաղ

Երեկ լրագրողների հետ ունեցած հանդիպման ընթացքում պատասխանելով Աշոտ Բլեյանի գործունեությանը վերաբերող հարցին, ԼՂՀ ԳԽ նախագահի պաշտոնակատար Գեորգի Պետրոսյանը հայտարարեց, թե նման պարտվողական տրամադրություններ կային նաեւ անցյալում: Պրն. Պետրոսյանի կարծիքով, ՀՀ ԳԽ պատգամավորի նման դիրքորոշումը պետք է բնական համարել, որովհետեւ յուրաքանչյուր անհատ ունի սեփական կարծիքի իրավունք: «Եթե մենք ուզում ենք կառուցել քաղաքակիրթ, ժողովրդավարական պետություն, պետք է նման երեւույթներին վերաբերվենք ավելի հանգիստ: Ես չեմ ուզում Աշոտ Բլեյանին պաշտպանել եւ իմ վերաբերմունքը բացասական է: Բայց ես զրուցել եմ նրա հետ եւ հրավիրել Ստեփանակերտ, որպեսզի նա տեղում ծանոթանա Ղարաբաղի իրական պատկերին եւ հետո միայն հետեւություններ անի», ասաց Գեորգի Պետրոսյանը: ■

Բաքու

Արման Կիրակոսյան. «Հայաստանի կառավարությունը...»

Սկիզբը էջ 1

Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի հետ ունեցած հանդիպումներում Արման Կիրակոսյանը քննարկել է նաեւ էլեկտրաէներգիա մատակարարելու հարցը: Թուրքիայի արտգործնախարարը՝ իհարկե բացահայտորեն չի նշել, թե դա կատարվում է Ադրբեջանի ճնշմամբ, այլ փոխարենը պատճառաբանել է վատ եղանակով ու սյուների վնասվածքով: Պրն. Կիրակոսյանն իր կողմից տեղեկացրել է, որ եթե Թուրքիան հրաժարվի էլեկտրաէներգիա մատակարարելուց, ապա Հայաստանը ստիպված կլինի բացել իր ատոմակայանը, որը շատ է մտահոգում թուրքական կողմին:

Խորհրդաժողովի օրերին մեծ ուշադրության է արժանացել հատկապես Հայաստանի պատվիրակությունը: Արման Կիրակոսյանը տվել է 10-ից ավելի հարցազրույցներ, որոնցում հիմնական թեման եղել է ցեղասպանության հարցը: Արտգործնախարարը հայտարարել է, որ Հայաստանի կառավարությունը չի կարող հրաժարվել ցեղասպանության խնդրից, որովհետեւ դա հայ ժողովրդի պատմական խնդիրն է, եւ ոչ մի կառավարություն իրավունք չունի հրաժարվելու այդ խնդրից:

Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման շուրջ ծավալված զրույցի ընթացքում թուրքական կողմը կրկին բարձրացրել է Լեռնային Ղարաբաղի հարցը: Հայաստանի արտգործնախարարը հայտնել է, որ խաղաղության հաստատման համար նախ Ադրբեջանը պետք է դադարեցնի իր ուժային քաղաքականությունը: Փոխարենը Ադրբեջանի արտգործնախարարը, որը ներկա է եղել զրույցներից մեկին, պնդել է, թե հայերը հարձակվել են Զանգելանի շրջանի վրա:

Պրն. Կիրակոսյանն այդ կապակցությամբ տարակուսանք հայտնեց, որ այնքան վատ է կազմակերպված Հայաստանում պաշտոնական լրատվության տարածումը, որ ինքը այդ պահին տեղյակ չի եղել Ղափանի շրջանի գնդակոծության մասին եւ բնականաբար, չի կարողացել արժանի պատասխան տալ իր զրուցակցին: Այնուհետեւ պրն. Կիրակոսյանն անդրադարձավ Ստոկհոլմում եւ Բրյուսելում կատարված աշխատանքներին, որոնց մասին մեր թերթում արդեն եղել են մանրամասն հրապարակումներ: Ա. Հ.

տեղեկատուն

Առաջարկում է
բոլոր ձեռնարկություններին
տեղեկատուում գրանցել իրենց բնորոշող տեղեկություններ՝
-գործունեության ոլորտ, մասնագիտացում, առաջարկ եւ պահանջարկ, հասցե, հեռախոս, ղեկավարի ազգանուն եւ անուն:

Տեղեկատվությունը տարածվում է հեռախոսով՝ անվճար, պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով եւ կոմպյուտերային եղանակով

Տպավորիչ եւ ազդեցիկ
գովազդներն անգամ անցողիկ են, իսկ մեզ մոտ գրանցված տեղեկությունները՝ մնայուն

հեռախոս
589 167
հավաստի, լիարժեք, արագ տեղեկատվություն

Հայաստանի Հանրապետություն
Երեւան, Վռամշապուհ արքայի 2/8

digitised by A.R.A.R.@

Ամփոփ

ՓՐԿԵ՞ՆՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Ինքնին անտրամաբանական մի հարցադրում մեր օրերի համար, երբ անհատական փրկությունն արդեն իսկ մեծ հերոսություն է եւ անգամ նրանք, ովքեր անճարակությունից կամ դավաճանությունից դրդված դեռ ֆիզիկապես տարագիր չեն դարձել, հոգով սակայն վաղուց տարագիր են եթե ոչ Արեւմուտքի ու Արեւելքի հարուստ ու լիառատ երկրների մասին երազներում, ապա, անկասկած, ոչ հեռավոր անցյալի կարոտախտի գրկում:

Նման հարցադրումը թերեւս զայրույթ կառաջացնի մեր հասարակության այն հատվածի մոտ, ում պատկերացումները հայրենիքի փրկության վերաբերյալ, ինչպես եւ անցյալում, նյութականացված են թեկման չենթարկվող կարգախոսներում, ու թեեւ կյանքը եւ պատմությունը իրենց դաժան օբյեկտիվությամբ ապացուցել են, որ անգամ ամենաազնվագույն, ամենավեհ ու ամենաազգանվեր կարգախոսներով նման գերխնդիրը չի լուծվում, նրանք, այնուամենայնիվ, շարունակում են մնալ անդրդվելի, կարծր դիրքերի վրա, օբյեկտիվ իրողություններն ու ժողովրդի հնարավորությունների իրական սահմանը նույնացնելով լոկ սեփական անկառավարելի ցանկասիրության հետ: Նրանք պահանջում են, որ ազգային տեսականության ապագան, պատերազմի ընթացքն ու ելքը, գաղափարախոսական ու արժեքային հիմերը եւ վերջապես արտաքին ու ներքին քաղաքականությունը կերտվեն միայն ու միայն այն տարբերակով, որն առավելապես բավարարում է իրենց անձնական, իսկ առավել հաճախ կուսակցական սնապարծությանը, կամ պարզապես սոսկ այն պատճառով, որ դա է պահանջում իրենց կուսակցական ավանդականությունը: Ավանդական քաղաքական ուժերի իրավունքն իրենց կամքը թելադրելու սեփական ժողովրդին՝ ընտրելու ճանապարհ, չի հիմնավորված երկամյա արդյունավետ աշխատանքով, աշխատանք փաստորեն չի տարվել: Առավել՝ հարյուրամյա փորձն էլ անպտուղ դուրս եկավ:

Նման հարցադրումը անվազն ծիծաղ, գուցեեւ քամահրանք կհարուցի նրանց մոտ, ովքեր մեկ անգամ արդեն համոզվել են, թե որքան հեշտ է այս ժողովրդի աչքում փրկչի առաքելությունը ստանձնելը՝ վարժապետական ու ակադեմիական աթոռներից կայծակնային արագությամբ բազմելով նախագահական, պատգամավորական կամ իշխանական այլ աթոռների վրա: Թեթեւությունը, որով չկայացած կոմերիտական-մտավորականները ձեռք բերեցին երկրի ու նրա ժողովրդի ճակատագիրը որոշելու անսահմանափակ իրավունքը, հիմք հանդիսացավ, որ նրանք նույնքան թեթեւությամբ ու անհոգությամբ հիմնահատակ ավերեին այն, ինչ տասնամյակներով կառուցել ու ձեռք էր բերել ժողովուրդը, անգամ այնպիսի դաժան ու արտասովոր համակարգի պայմաններում, ինչպիսին համայնավարությունն էր: «Ավերելը կառուցել չէ» ռուսական առածն իր լիարժեք, գործնական կիրառությունը գտավ մի երկրում, որի բնակչությունը պատմությանը հայտնի է նախ եւ առաջ իբրեւ կառուցողական անսպառ եռանդով օժտված ժողովուրդ: Վերաիմաստավորելով Մարկ Տվենի հայտնի ասույթը, փաստենք, որ Հայաստանում հաճախ են լինում օտարների ասպատակություններ, երկրաշարժեր ու այլ տարերային աղետներ, սակայն երբեմն էլ հաղթում են հայրենիքը փրկության «իրատեսական» ուղիով տանելու կոչված ազգային ուժերը: Եւ քանի որ հոգեւոր ու մտավոր միջակությամբ օժտված մարդկանց համար դժվար լուծելի, առավել եւս, անլուծելի խնդիրներ չկան, ապա մեր հարցադրումն իսկապես ծիծաղելի է դիտվում:

Պարզվում է, որ ամեն ինչ շատ ավելի պարզ է ու սովորական, քան փորձում են ներկայացնել առանձին, չարությամբ համակված գրչակներ: Ինքնուրույն տեսականություն ունենալու, ազատ ապրելու եւ իր ազգային խնդիրները հանգուցալուծելու դարեր շարունակ ժողովրդի միտքը հուզած հիմնահարցերը կարելի է մեկընդմիշտ, կամ համենայն դեպս երկար ժամանակով արմատախիլ անել, երկու տարվա ընթացքում սերմանելով նրա մեջ այն գիտակցությունը, թե որքան անընդունակ է ինքը ինքնիշխանության պայմաններում ապրելուն: Պետք էր հասցնել երկիրը այն աստիճանին, որ ժողովուրդը կարոտով հիշի ոչ վաղ անցյալի բարեկեցիկ ստրկությունը եւ երազի նորը: Այլ կերպ հնարավոր չէր կոտրել այս ժողովրդի բնական իղձերի ողնաշարը, քան ամենաթեթեւ միջոցներով փորձելով ապացուցել, որ առանց օտարի անմիջական իշխանության նա ապրել ու զարգանալ չի կարող եւ զրկված է լինելու անգամ ամենատարրական անվտանգության ապահովությունից: Հայրենիքի փրկության գաղափարի հիմքում դնելով ենթակայությունը, հեղափոխական վերնախավը մոտ է իր նպատակին, քանզի ռուսական գերիշխանության փոխարինումը անմիջական հարեւանների թեթեւ թելադրանքով եւ անդրօվկիանոսյան բարեկամների պարտադրանք-դրդմությամբ, հասարակության մի ստվար հատվածի մոտ այլեւս բարոյական կամ որեւէ այլ զգացում-հակազդեցություն չի առաջացնում, ընդհակառակը, հիմք է հանդիսանում տիրոջ նկատմամբ ստրկական երախտագիտության համար: Երբ հաղթանակած հեղափոխության նպատակն էր ապացուցել այս ժողովրդին, որ հազարամյակների թոհուբոհից հետո նա պետք է վերջապես գիտակցի, թե կարող է բարգավաճել միայն օտարների կողմից կառուցված քաղաքական-հասարակական համակարգերի շրջանակներում, իսկ սեփականը ստեղծվում է հաղթանակած հեղափոխության վերնախավի կողմից: Երբ անգամ ընդունենք նոր իշխանությունների նկատմամբ հին ապարատի նենգադուլի որոշակի աստիճանը, այնուամենայնիվ, ներկայիս իրողությունները առավելագույնս լիարժեք ձեւով արտահայտում են նույն հին ապարատի կարողությունների իրական մակարդակը: Կասկածից վեր է, որ եթե հեղափոխական վերնախավի ձեռքից օրեցօր սողացող իշխանությունը հայտնվի փողոցում, ապա անցյալի կարոտախտով տառապող զանգվածները այն սկուտեղի վրա կմատուցեն հենց համայնավարական-ապարատային ղեկինին, քանզի շարքային քաղաքացու պատկերացումներում նա արագ եւ արդյունավետ կվերականգնի «լճացման տարիների» դրախտը:

Այդ դեպքում ինչո՞ւ ենք կատարում այդ հարցադրումը, եթե հանրապետության քաղաքական խաղատախտակի վրա ներկայացված բոլոր ազդեցիկ ուժերի համար հայրենիքը փրկելու հիմնահարցի տեսական եւ գործնական կողմերը արդեն հստակեցված են: Ինչո՞ւ չենք հաստատակամ ու գրգռված կոչ անում «ՓՐԿԵ՞ՆՔ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ», ողջերթելով եւ պաշտպանելով ներկա ուժերից որեւէ մեկի պայքարի ուղին ու խոսքերը: Նախ, որովհետեւ լինելով իր պատմության մեջ հերթական անգամ չարաչար խաբված այս ժողովրդի մի մասնիկը, դադարել ենք հավատ ընծայել կարգախոսներին, դրանով իսկ մտածելու տեղ չթողնող ամբոխավարության ու փուչ հասարակականությանը, որն ի վերջո փոխադարձաբար միմյանց հերքող ծայրահեղությունների արտահայտությունն է, լինի դա «հանձնենք Արցախը՝ փրկենք պետականությունը», թե «մինչեւ վերջ կռվենք Արցախի համար, որովհետեւ անհրաժեշտ նվազագույն աշխատանքը, ձեռնհաս կառույցները ոչ ոք չի կատարել եւ չի կատարում, չի ունեցել եւ չունի՝ սկսած վարչակարգից վերջացրած հեղինակավոր կուսակցություններով:

Եւ վերջապես ժամանակն է բոլորից հարվածել տեսական ու կուսակցական ինքնագոհ եւ ինքնահավան առաջնորդների սնդաններին, որպեսզի նրանք հասկանան, որ ժողովուրդն այլեւս չի հանդուրժելու այն արմատավորված անհեթեթությունը, երբ ոչ թե իշխանություններն ու կուսակցություններն են ծառայում հայրենիքին՝ ու ժողովրդին, այլ հայրենիքն ու ժողովուրդն են ի սպաս դրվում նրանց նպատակներին ու շահերին, կամ առավել եւս նրանց ներմիս չափ ու չափանիշին: Եւ որ այլեւս անհանդուրժելի է համակերպվել այն իրողության հետ, որ պատմության անցումային փուլերում մի խումբ քաղաքական դիլետանտներ բռնաբարում են սեփական ժողովրդին իրենց ոչ տրամաբանական գործողություններով ու որոշումներով, որպեսզի հետո հորջորջեն, թե սա պայքարելու ու հաղթելու ընդունակ ժողովուրդ չէ: Աշխարհի բոլոր ժողովուրդներն էլ համարժեք բերքություններ ու առավելություններ ունեն եւ նրանց քաղաքական առաջնորդների գործունեության արդյունքում է, որ նրանց մի մասը քաղաքակրթության մասն է կազմում, իսկ մյուսը հայտնվել է պատմության ետնամուտքերում:

Ամենեւին պատահական չէ, որ այս աստիճան քաղաքականացված հասարակությունում, ինչպիսին մերն է, բացակայում է զանգվածային հավատը եւ համակրանքը որեւէ կոնկրետ քաղաքական ուժի նկատմամբ: Ժողովուրդն, ինչ խոսք, կենսական կարիք ունի իր հիմնահարցերի հանգուցալուծմանն ընդունակ մի համազգային քաղաքական առաջնորդի, որը դեռ ի վիճակի է տրամաբանական ելք առաջադրելու այս պատմական փակուղու տարական խնդիրներից: Սակայն իրականության մեջ նա բախվում է հսկայամոլությամբ տառապող քաղաքական ուժերի հետ, որոնք ինչ թե շատ պատրաստ չլինելով ամենափոքր տակտիկական խնդիրները լուծելու, միաժամանակ ժողովրդին առաջնորդելու եւ պատմական առաքելություն կատարելու անսասան պատրաստակամություն ունեն: Սա ինքնին խաբկանք է, եւ ժողովուրդը, ի մի բերելով իր ինքնապաշտպանության բնազդի վերջին փշրանքները, մերժում է նրանց: Ժողովուրդը չի ցանկանում կրկին վերադառնալ դեպի անցյալը, իր ազգային իղձերն ու բարձրագույն նվաճումները կրկին որոնել, գուցե եւ փառահեղ, բայց անդառնալիորեն հեռու անցյալի մեջ: Իսկ մոտավոր անցյալը առավել եւս ընդունելի չէ, քանզի դա երկհարյուրամյա ինքնազոհ, հերոսական պայքարի, բայց արդյունքում քաղաքական ու բարոյական ծանր պարտությունների անցյալն է: Ժողովուրդը չի գնալու թեկուզեւ հերոսական, սակայն պատմական կոնկրետ փուլում արդեն մեկ անգամ պարտություն կրած քաղաքական ուժերի հետեւից, լինեն դա ավանդական կուսակցություն, համայնավարները, թե նորաթուխ, բայց արդեն ցնդալից պարտություն կրած շարժումները: Առավել եւս, որ ոչ թե առաջնորդելու հավակնող ուժերն են ձգտում հասնել ժամանակի պահանջմունքների մակարդակին, այլ ուզում են ժողովրդին իջեցնել մինչեւ սեփական սահմանափակության աստիճանը: Չի ստացվի, քանզի դա դեմ է պատմական տրամաբանությանը: Անցյալի կաղապարներով ու մտայնությամբ նորագույն իրողություններում առաջնորդվելու հերթական փորձը կարող է ճակատագրական լինել եւ ժողովուրդը դա լավ է գիտակցում:

Բայց այս բոլորից բխո՞ւմ է արդյոք, թե նոր մտքի, նոր գաղափարների, նոր շարժման հիմքում պետք է դրվեն համատարած մերժումն ու ոչնչացումը: Իհարկե ոչ: Ցանկացած ստեղծագործական էներգիա վերածվում է կործանարարի, երբ այն չարության ու ագրեսիվ ժխտողականության սաղմեր է կրում: Հաղթանակած հեղափոխությունն ու նրա վերնախավը, Հայաստանի առաջին նախագահի գլխավորությամբ, ականատես ապացույց տվեցին, որ «ի հեճուկս» կառուցել հնարավոր չէ, այլ կարելի է միայն քանդել: Ուստի նրանց նման դատապարտված են նաեւ այն ուժերը, ովքեր սեփական պատկերացումներով նորը ցանկանում են ստեղծել ավանդականության փլատակների վրա, փոխանակ նորի կառույցը հասցնելու գեր ավանդականի մակարդակին եւ հետո միայն վիճարկելու ճշմարտությունը կրողի իրավունքը: Եւ անգամ այդ քանից հետո մեր ժողովուրդը իրավունք չունի շռայլություն թույլ տալ բանադրանքի ենթարկելու իր որեւէ հատվածին, այլ միայն համագործակցության ու փոխըմբռնողության հիմքի վրա, բնական եւ ոչ թե բիրտ հեղափոխության ճանապարհով, հաստատելու նորի հաղթանակը: Մի պատմական ձեռքբերում, որ իրական, ազգային գաղափարներ կրող ոչ մի հատված կամ շարժում չպետք է պարտվածի դերում լինի:

Հայաստանի ներկայիս վարչակարգի իշխանության յուրաքանչյուր օրվա հասցրած վնասները շտկելու համար ապագայում տարիների տքնաջան աշխատանք է պահանջվելու: Այսօր արդեն շատերն են գիտակցում, որ ի դեմս այս վարչակարգի մենք ունենք ոչ թե գաղափարական հիմքերի եւ ազգային իդեալների վրա հիմնվող քաղաքական ուժ, այլ անհատ մարդկանց մի նեղ խումբ, որը օտարների կողմից խաղարկված վիճակախաղում իշխանություն շահեց: Բայց պե՞տք է արդյոք պատասխանատվության ողջ ծանրությունը դնել այն հարյուրավոր, իսկապես մտահոգ ու ազգային գործին նվիրված մարդկանց վրա, ովքեր զոհ դարձան դա-

ծելու ընդունակ չէ, ապա հայրենիքի փրկության նրանց տարբերակը մոտ ապագայում հավակնում է իրականացված փաստ դառնալ:

Եւ վերջապես, Հայաստանում կա մի երրորդ ուժ եւս, որի համար, նման հարցադրումը պարզապես զուրկ է որեւէ իմաստից: Դա, համայնավար կուսակցականների եւ անգամ հեղափոխությունից հետո անսասան մնացած բյուրոկրատական ապարատի դաշինքն է, որն առանց վարանելու կստանձնի վերին իշխանության ղեկը՝ հայրենիքի փրկության իր ուրույն եւ ժողովրդին քաջ ծանոթ պատկերացումներով ու գործելակերպով: Չէ որ հեղափոխության ալիքը շրջափեց համայնավարական ապարատի վերնախավը լոկ, անսասան թողնելով միջին եւ ստորին օղակները: Գաղափարապես սնանկ հեղափոխությունը չկարողացավ եւ չէր էլ կարող բյուրոկրատիայի այդ մեծաքանակ բանակը ձեւափոխել տեսության նվիրյալ եւ ազնիվ ծառայողների, որոնց աշխատանքային եռանդի եւ մասնագիտական ազնվության հիմքի վրա էլ, ի վերջո, պետք է կառուցվեր պետությունը: Ընդհակառակը, ետհեղափոխական իշխանության կարճատեւ, բայց ամենաթողությամբ ու բարոյազրկությամբ հագեցած փուլն ավելի հաստատեց համայնավարական համակարգից ժառանգած արատները եւ հանրապետության բյուրոկրատիան այսօր իր այլանդակությամբ գերազանցում է բոլոր թույլատրելի չափերը: Ըստ էության, այսօրվա աղետը այն նույն, հին ապարատի գործունեության արդյունքն է, որ ղեկա-

մենք ավանդաբար մինչեւ վերջ ենք կռվել», կամ առավել եւս «թող այսպես շարունակվի, մինչեւ հին ու նոր տերերը մի որոշում կընդունեն»: Մեր բազմադարյա պատմությունը չափազանց դառը դասեր է տվել մեզ, որպեսզի եւս մեկ անգամ հավատ ընծայենք այն ակնհայտ թյուր ու անհիմն գաղափարներին, թե կեղծ խոհեմությամբ պարուրված անձնատրությունը կամ ինքնամոռաց պատերազմը կարող են դույզն իսկ մոտեցնել մեզ ազգային խնդրի ու պետականության կառուցման հիմնահարցերի հանգուցալուծմանը: Որովհետեւ իրենց քաղաքականության տիտաններ կարծող առանձին անհատների կամ ազգային ապագայի նկատմամբ մենաշնորհի հավակնություններ ունեցող քաղաքական ուժերի հերթական անմիտ թելադրանքի ստրուկը, հետո նաեւ զոհը չենք ուզում դառնալ: Չենք ուզում, որ հայրենիքի անբաժանելի մասնիկի ու նրա բնակչության հանձնումը թշնամի-հարեւանին (ով ինչպես կուզի) որոշադրությանը հիմնավորվի մի խումբ արկածախնդիրների տհասության հետեւանքով առաջացած աղետով, ինչպես որ չենք ուզում, որպեսզի ժողովուրդը զոհ դառնա պարտեւրական, բախտի քմահաճույքին հանձնված, ուստի անհեռանկարային պատերազմին: Որովհետեւ անընդունելի ենք համարում զգացմունքայնության եւ անձեռնհասության վրա հիմնված ցանկացած եզրահանգում, իսկ առարկայական իրողությունների վրա հիմնված դատողություններ անելու, առավել եւս որոշումներ կայացնելու համար

Հայ քաղաքական միտքը նույնպես ճգնաժամ է ապրում: Համոզիչ, ամբողջական, կամ իր ամբողջականությամբ համոզիչ լուծումներ դեռեւս չկան, չեն առաջարկվում: Ավանդական մեր կուսակցությունները ծանր բեռ են կրում իրենց ուսերին՝ անցյալից ժառանգված ավանդական եւ պատմական պատասխանատվություններ, իսկ նորերը, որոնք զերծ են այդ բեռից, դոփում են տեղում՝ վճռած լինելով իրենց վտիտ ուսերին մենակ տանել ամբողջ բեռը: Մեր քաղաքական մեկնաբանը փորձում է գտնել մի այլ տարբերակ՝ ապակուսակցականացված, բայց կուսակցությունների համախմբող քաղաքական մթնոլորտ: Ո՞ւր է այն, որո՞նք են լինելու նրա ներազդման լծակները, որոնցից զուրկ են նաեւ մեր բոլոր կուսակցությունները, բացի մեկից, որ հայտարարում է սակայն, թե նույնպես... չունի որեւէ լծակ: Ո՞ւմ մոտ է այն:

digitised by A.R.A.R.@

րիս մեծագույն խաբկանքին: Առավել եւս, նրանց վրա ուղղել արդարացի զայրույթի ողջ ուժը: Հայաստանն առանց այն էլ փլատակների է վերածվել եւ նոր ցնցումները նրան կյանքի չեն կոչի:

Վարչակարգի մեկուսացումը օրեցօր խորանում է եւ սեփական ինքնախաբեության բացահայտումից հետո նրանից անջատվող բեկորներին պետք չէ սվիններով դիմավորել: Դա մեր ընդհանուր գործին միայն նոր վնասներ կհասցնի: Ընդհակառակը, այսօր, առավել քան երբեք, հայրենիքի ապագայով իրապես մտահոգված ուժերն ամուր քաղաքական միաբանության կարիք ունեն, քանզի բացարձակորեն ակնհայտ է այն սպառնալիքը, որ մի կողմից ներկա վարչակարգը կձգտի հնարավորին չափ երկարաձգել իր իշխանությունը, սեփական քաղաքական մահկանացուի հետ կնքելով նաեւ մեր երկրի ու նրա ժողովրդի պատմական մահկանացուն, իսկ մյուս կողմից, կազմ պատրաստ կանգնած են իշխանությունը տնօրինելու ընչաքաղցությամբ տառապող այն ուժերը, որոնք լավագույն դեպքում այսօրվա վարչակարգի համարժեք հետեւորդը կդառնան, իսկ վատթարագույնը՝ մեր ժողովրդի վզին կփաթաթեն օտարների շահերին համապատասխանող նոր անհեթեթությունների լուծը: Երբ այս պահին եւ ազգային շահերն ու նպատակները հետապնդող քաղաքական ուժերը՝ ավանդական կուսակցություններն ու նորաստեղծ կազմավորումները չմիավորեն իրենց ուժերը եւ չարգելակեն հերթական բախտախնդիրների վերելքը, կամ ներկա վարչակարգի կործանարար իշխանությունը, ապա համազգային աղետն անդառնալի կլինի:

Միաբանության հարցում չի կարելի իդեալիստ լինել: Մեր պատմության ճակատագրական պահերին սեփական փորձի անհամաձայնությանը զոհ գնալու ավանդույթը նույնքան կայուն է, որքան դառը պարտություններ կրելու ավանդությունը: Այս երկուսը համարժեք են միմյանց, իսկ ավելի ճիշտ փոխադարձաբար պայմանավորված են մեկը մյուսով: Անհոգ լավատեսությամբ համակվելու ոչ մի հիմքեր չկան, ինչպես որ հիմքեր չկան կարծելու, թե մեր պատմության այս փուլում ժողովրդը ներկայացնող քաղաքական ուժերն ու նրանց առաջնորդները կխախտեն այս կործանարար ավանդականությունը: Կա միայն անհրաժեշտության գիտակցություն, որի իրականացումը մեծ եւ խիստ ծանր աշխատանք է պահանջում: Քաղաքական միաբանությունը պետք է պարտադրվի ժողովրդի կողմից, իսկ ավելի կոնկրետ նրա այն քաղաքականացված հատվածի կողմից, որը դուրս է կուսակցական եւ վարչական սերուցքային կառույցներից եւ որի կենսագործունեության գերագույն նպատակն իր մասնագիտական ունակություններով կայուն, ուժեղ եւ բարգավաճող լիարժեք պետականության կերտմանը նպաստելն է, որի ինքնաիրականացումը կախված չէ իշխանության լծակներին անմիջական տնօրինությունից, բայց որը խիստ շահագրգռված է, որ այդ լծակներին տնօրինեն ձեռնհաս եւ կարող ուժերը: Այսօր այդ մարդիկ մեր ժողովրդի գերակշռող մեծամասնությունն են կազմում՝ բանվորից մինչեւ բանկիր, գյուղացուց մինչեւ ազնիվ պետական ծառայողը: Նրանք են, որ առավելապես տուժում են քաղաքական մակընթացություններից, անձեռնհաս ներքին եւ արտաքին քաղաքականությունից, կուսակցական եսակենտրոնությունից եւ մնացյալ բոլոր այլ արատներից, որոնք կործանում են երկիրը: Նախ եւ առաջ, նրանց առջեւ է ծառացած «լինել թե չլինելու», մնալ հայրենի հողի վրա ստեղծագործ աշխատանքով զբաղվելու թե օտարության մեջ սեփական քաղաքական ուժերի ապաշնորհությունից փրկվելու հիմնահարցերը: Ժողովրդի այս մեծաքանակ ու բազմախավ հատվածին կուսակցական կարգախոսներով կամ իշխանավորական ցինիզմով չես գոհացնի:

Նա է այսօր զինվոր տալիս, հաց աճեցնում, արտադրանք տալիս: Նա է իր վրա կրում քաղաքագետների այս կամ այն սխալ քայլի ողջ ծանրությունը եւ ուստի իրավունք ունի պահանջելու, որ քաղաքականությունն իրեն ծառայի եւ ոչ թե ինքը խաղալիք լինի նրա ձեռքին:

Հայաստանին քաղաքական կենտրոն է պետք: Ընդ որում, մեզ մոտ խնդիր չկա հավասարակշռելու աջ եւ ձախ ծայրահեղությունները: Խնդիրը շատ ավելի բարդ է՝ միաբանել այն ազգային ուժերին, որոնք սկզբունքորեն նույն մտահոգությունն ու ցավն են ապրում հայրենիքի համար, սակայն դիմակայության ավանդականության ուժն ու չափազանց մեծ եսակենտրոնությունը թույլ չեն տալիս, որպեսզի նրանք ամրանան միեւնույն համակարգում: Համակարգ, որն անհաղթահարելի պատնեշ կդառնա հայրենիքն ու ժողովրդին սեփական առանձին շահերին ծառայեցնելու ձգտող ազգակործան ուժերի ճանապարհին, որը կկանխի մաֆիականացված բյուրոկրատիայի եւ ոլուտոկրատիայի միահեծան իշխանության հաստատումը: Միաբանություն, որը, սակայն, հեռու է անդեմությունից կամ անսկզբունքայնության հիմքի վրա ձեռք բերված փոխզիջումից: Ոչ էլ նպատակ ունի լղոզելու քաղաքական ներկապնակը գորշ խառնուրդով, այլ, ընդհակառակը, կենսական անհրաժեշտություն է պայմաններ ստեղծել կուսակցությունների եւ հասարակական հոսանքների լիարժեք կայացման եւ անկախ պետականության պայմաններին լիակատար հարմարվելու համար: Բայց այն, ինչը պետք է մեկընդմիշտ հաղթահարվի եւ անընդունելի դառնա՝ դա ավանդականությամբ արմատավորված անտագոնիզմն է եւ անհանդուրժողականությունը:

Հարց է ծագում՝ ի՞նչ մեխանիզմ կարող է գործադրվել, որպեսզի կրկին կյանքի կոչվի հեղափոխության հարվածներից անդամալուծված մտավորականությունը, որպեսզի հայրենիքի ճակատագրի լուծման հարցում նրա տնտեսական ու քաղաքական կյանքին լիարյուն մասնակցություն ցուցաբերեն այն հարյուրավոր տաղանդավոր մասնագետները, ձեռներեց մարդիկ եւ պարզապես օժտված անհատականությունները, որոնք վարչակարգի կողմից հաստատված գորշ միջավայրում տեղ չեն գտել, կամ մեկուսացված լինելով իշխանությունների կամայականություններից զերծ մնալու իրենց ձգտման մեջ, ձեռնպահ են ամեն տեսակ ակտիվությունից: Ինչպե՞ս հասարակության ամենատարբեր խավերին վերադարձնել հավատը սեփական ուժերի, ստեղծագործ տաղանդի նկատմամբ եւ պաշտպանվածության զգացողությունը շուրջբոլորը տիրող կամայականությունից ու ամենաթողությունից:

Նոր կուսակցություն ստեղծելն անընդունելի է, քանզի դա ճանապարհ է դեպի ինքնամեկուսացում: Եւ հետո, մեր փոքրիկ հանրապետությունն առանց այն էլ հագեցած է տեսական-գաղափարախոսական սկզբունքներով միմյանց նմանվող կուսակցություններով: Երկիրը խեղդամահ է լինում գործնական արդյունքների բացակայությունից առաջացած վակուումում: Ավելի պարզ ասած, վարչակարգն ու կուսակցությունները զուրկ են մտավոր ներուժից, ինչը գայտնի արտահայտություն է գտել վարչակարգի իշխանության արդյունքներում եւ նրան դիմակայելու ընդդիմության անկարողության մեջ: Հայրենիքի եւ ժողովրդի ապագան որոշվում է երկու կողմերը ներկայացնող առանձին անհատների եւ մարդկանց խմբերի մտավոր ունակությունների չափանիշներով, ինչը, մեղմ ասած, հեռու է կատարյալ լինելուց: Ուստի, երկրի վրա կախված է պարբերաբար անձեռնհաս իշխանությունների կողմից կառավարվելու կործանարար սպառնալիքը, անկախ այն բանից, թե որ կուսակցությունը կներկայացնի այն: Երբ վարչակարգն, ունենալով բոլոր անհրաժեշտ պայմանները, միտումնավոր խափանեց երկրի քաղաքական եւ տնտեսական կյանքը ձեռնհաս մասնագիտական կառույցների աշխատանքի արդյունքների վրա կառուցելու հնարավորությունը՝ վերածելով քաղաքականությունն ու տնտեսությունը առանձին սահմանափակ մարդկանց կամայականությունների փորձադաշտի, ապա կուսակցությունները համապատասխան միջոցները չունենալով եւ լինելով ձեւավորման սաղմնային վիճակում, պարզապես զուրկ են նման կառույցներից:

Որպեսզի նման իրողությունը ճակատագրապաշտական բնույթ չստանա, մասնագիտական, մտավոր-տեխնոկրատական կենտրոնի խնդիրն է լրացնել մտավոր ներուժի վակուումը, սեփական ուժերով կերտել հայրենիքի քաղաքական ապագայի ամենատարբեր ոլորտների տեսական հիմքերը, իսկ հնարավորության սահմաններում նաեւ գործնականում իրականացնել դրանք: Շրջանցելով մտավոր եւ շահամոլ քաղաքական պայքարը, պետք է ինտելեկտուալ գերիշխանություն հաստատել հանրապետությունում, ինչը կվերածի քաղաքական իշխանության, ի դեմս այն կուսակցությունների, որոնք կսնուցվեն մտավոր կենտրոնի ամենօրյա աշխատանքների արդյունքներով: Ձեւավորել համազգային ընդհանուր, մտավոր գործող միջավայր, որը բարձրորակ մասնագետներ կտրամադրի եւ հիմնավոր ու իրատեսական ծրագրեր կպատրաստի ցանկացած վարչակարգին, անկախ այն բանից, թե որ կուսակցությունը ներկայացված կլինի նրանում: Սա մեկընդմիշտ կվերացնի անփոխարինելի առաջնորդների եւ կուսակցությունների առասպելը, որը հատուկ է միայն թերի զարգացած հասարակություններին, անհաղթահարելի արգելք կդառնա իշխանությունը մենաշնորհելու կամ խմբակային ու նեղ կուսակցական շահերին ծառայեցնելու հավակնություն ունեցող ուժերի ճանապարհին: Մենք ի վերջո կկանխենք հեղափոխական ճանապարհներով ծայրահեղությունների գիրկն ընկնելու, անկառավարելի իրավիճակներում հայտնվելու վտանգը եւ ժողովուրդը մշտական վախ չի ունենա, որ կդառնա յուրաքանչյուր նոր իշխանության զգացմունքային կարգախոսների ու կամայականությունների զոհը: Իրապես ազգային կուսակցությունները կհամախմբվեն նման կենտրոնի շուրջը, նրա ընդերքում ձեւավորելով նաեւ սեփական կուսակցական սերուցքը, որը կուսակցական գաղափարախոսական հենքերից բացի օժտված կլինի մասնագիտական բարձր պատրաստակամությամբ հասարակական-քաղաքական կյանքի բոլոր ոլորտներում: Եւ վերջապես, մտավոր ընտրախավի ընդհանուր համակարգում ձեւավորված քաղաքական գործիչները կհաղթահարեն ավանդական արատավոր բարդույթները եւ մենք կսովորենք իշխանությունը կիսել, առաջնայնությունը տալով ոչ թե կուսակցական պատկանելությանը, այլ անհատի մասնագիտական կարողություններին:

Սա է ճանապարհը դեպի քաղաքակրթություն զարգացող, բարգավաճող եւ ուժեղ հասարակություն, որն ընդունակ կլինի լուծելու իր հիմնահարցերը, ներառյալ արնածոր ազգային խնդիրը: Իսկ հարցադրումը կատարում ենք այն պարզ պատճառով, որովհետեւ նման ընտրության համար պետք է ժողովրդի բոլոր խավերի աջակցությունը, քանզի միայն այդ դեպքում ինտելեկտուալ միջավայրը կազմելու կոչված անհրաժեշտ կառույցները կարող են ստեղծվել, հագեցվել մասնագետներով եւ նյութատեխնիկական միջոցներով, իսկ անհրաժեշտության դեպքում նաեւ օգտագործել ժողովրդի քվեն՝ քաղաքական բախտախնդրությունը կանխելու համար: Ինքնուրույն, զարգացած եւ բարձրորակ ազգային միտքը ցանկացած ժողովրդի ազգային անվտանգության միակ կայուն եւ իրական երաշխիքն է: Այդ ճանապարհի ընտրությունը տանում է հայրենիքը դեպի հարատեւ խաղար, որի մեջ կկռովեն ազատության, պետականության եւ ազգային երազները: ■

Սփյուռք-Հայրենիք

Հակոբ Բարսումյանը հայկական նամականիշներ է վաճառում

Ամերիկահայ բիզնեսմեն, դրոշմանիշների միջազգային ընկերության նախագահ Հակոբ Բարսումյանը տիկնոջ հետ օրերս գտնվում էր Երեւանում: Հարցազրույցը, որ ներկայացնում ենք ձեզ, նվիրված է այդ այցելության նպատակներին:

– Պրն. Բարսումյան, դուք դրոշմանիշների միջազգային ընկերության նախագահ եք, բազմազբաղ ու բազմահոգս մարդ, ՀԲԸՄ վետերան, եւ անշուշտ զբոսաշրջիկի կարգավիճակով չէ, որ այցելել եք Հայաստան: Ո՞րն է այս այցելության նպատակը եւ դրանից ձեր սպասելիքները:

– Միանգամայն արդարացի եք, այցելությունս գործնական նպատակներ ունի: Իսկ խնդիրներս այնքան շատ ժամանակ են խլում, որ վաղը մեկնում եմ, սակայն անգամ Մատենադարան այցելելու ժամանակ չունեցա: Այցելությունս առաջինը չէ եւ ոչ էլ, հուսով եմ, վերջինը կլինի, ուստի դեռ ժամանակ կունենամ բոլոր տեսարժան վայրերում լինել: Նախորդ անգամ Հայաստանում եղել եմ այս տարվա մարտ ամսին, հանդիպել եմ կապի նախարար Գրիգոր Պողպատյանի հետ եւ նրան ներկայանալով որպես լայն կապեր ունեցող հայ ֆիլատելիստ-վաճառական, ծառայություններս եմ առաջարկել: Իսկ դրանք պիտի արտահայտվեին Հայաստանի անկախ հանրապետության սեփական նամականիշների հրատարակությանն ու դրսում վաճառելու գործին աջակցելու մեջ: Երբ պարզվեց, որ այդ հրատարակությունը կազմակերպելու համար հանրապետությունը դրամ չունի, սեփական դրամագլուխս այդ նպատակի համար տրամադրեցի:

– Իսկ վաճառքից գոյացած հասույթը ինչպե՞ս է բաշխվում:

– Հասույթի 90 տոկոսը Հայաստանի բաժինն է, 10 տոկոսը մեր ծախսերի ծածկմանն է ուղղված (թեեւ աշխարհում 30 տոկոսից պակաս հասույթով նման համաձայնություն չէր կնքվի): Մայիսի 25-ին հանձն առա այդ կարեւոր եւ խոստումնալից գործը, իսկ 28-ին, դուք գիտեք, հանրապետության առաջին նամականիշները լույս աշխարհ եկան: Ինչ վերաբերում է հասույթներին, չորս ամսում վաճառվեց 110 հազար դոլարի նամականիշ, մաքուր հասույթը 92 հազար դոլար կամ մոտ 40 մլն ռուբլի. նախատեսում ենք հաջորդ տարի 200 հազար դոլարի եկամուտ ստանալ, իսկ 5 տարում մոտավոր հաշվարկներով այս նախաձեռնությունից Հայաստանը կունենա 2–3 մլն դոլար կամ 900 մլն-ից 1 մլրդ ռուբլի եկամուտ:

– Պրն. Բարսումյան, նամականիշների արդեն երեք հրատարակություն է եղել: Ի՞նչ թեմաներ են դրանք ընդգրկում եւ առաջիկայում ի՞նչ է նախատեսվում: Ընդհանրապես, ֆիլատելիայից հեռու կանգնած մեր ընթերցողներին մի փոքր պատկերացում տվեք ձեր գործի նրբությունների մասին: Անտեղյակ մարդու համար ֆիլատելիան խաղային, ժամանցի իմաստ ունի եւ դրանից մեծ եկամուտներ ստանալն անհավանական է թվում:

– Օ՜, ֆիլատելիան շատ գաղտնիքներ ու նրբություններ ունի: Դրանցից եկամուտներ կարելի է ստանալ խելոք, քննաջան աշխատանքի, ճիշտ գովազդի, լավագույն դիզայնի, հրատարակման սահմանափակ տպաքանակի պահպանման դեպքում: Մեր առաջին նամականիշը 100 հազար տպաքանակով նվիրված էր հանրապետությանը, 2-րդը նույնպես 100 հազար՝ Բարսելոնի օլիմպիական խաղերին, 3-րդը 1 մլն, Անահիտ աստվածուհուն, հաջորդ տարի կհրատարակվեն Այվազովսկու, հայկական բնաշխարհի, հայ մշակույթի պատմության եւ այլ թեմաներով 6–8 նամականիշներ: Այս գործում հատկապես կարեւոր է միջազգային մասնագիտացված թերթերին եւ ամսագրերին ժամանակին եւ ճիշտ տեղեկացնելը: Յուրաքանչյուր նամականիշ պրոպագանդվում է համառոտ եւ տպավորիչ մեկնաբանությամբ: Օրինակ, Բարսելոնի օլիմպիադային նվիրված նամականիշը պրոպագանդեցինք մի քանի տողով՝ Հայաստանից ընդամենը չորս մարզիկ մեկնեց, որոնք երեք մեդալ բերեցին տուն: Ավելին պետք չէ, այդքանը ընթերցողի մոտ կտպավորվի: Իսկ գնորդ գրավելն ավելի բարդ է. գնորդը հրապուրվում է, երբ նախորդ նամականիշների արժեքը միջազգային շուկայում աճում է: Նախորդ անգամվա շահույթի համը բերանում նա այս անգամ արդեն երեքի փոխարեն 10-ը կգնի: Մեր նամականիշները մենք վաճառել ենք 3,5–4,5 դոլար նախնական արժեքով: Իսկ հուշանվեր նամականիշի (բլոկ) արժեքը կես տարվա ընթացքում կրկնապատկվել է՝ 9 դոլար, մինչդեռ աշխարհում սովորաբար դա կրկնապատկվում է 10–15 տարում: Ցուցանիշները վատ չեն, խոստումնալից են:

– Իսկ նամականիշների ձեւավորումից եւ դրանից հետո կատարված աշխատանքներից դուք գո՞հ եք:

– Երեք հրատարակություններն էլ շատ գեղեցիկ են: Թեեւ ձեւավորողների հետ ծանոթ չեմ: Ընդհանրապես իմ անձի եւ արած գործիս հանդեպ մեծ զգուշություն կա տեղական պաշտոնյաների կողմից: Իմ առաջարկները ընդունելը կարծես նվաստացնում է նրանց, ամեն մի փոքր հարցում համոզելու համար հսկայական ջանքեր եմ ծախսում: Իսկ ես չէ որ այս գործով զբաղվում եմ մանկուց, այս գործով եմ դրամ վաստակել ուսումս շարունակելու համար: Մի փոքր օրինակ, ես կանխավ պիտի տեղեկանամ, թե ինչ նամականիշներ են տպագրվում, որպեսզի տեղեկացնեմ հետաքրքրվողներին, շուկան նախապատրաստեմ: Իսկ ինձ զլանում են անգամ անունները հայտնել:

– Տեղյակ ենք, որ դուք բարեգործությամբ էլ եք զբաղվում:

– Ես դրա մասին խոսել չեմ սիրում: Երբ հետաքրքրում է, ասեմ, որ որբ պահող 85 ընտանիքի ամսական 4 հազարական ռուբլի գումար եմ տրամադրում: Շատ չէ, սակայն երբ հաշվի առնենք, որ իմ հնարավորություններն էլ անսահմանափակ չեն, ինչ-որ տեղ ինչ-որ ծախսեր սահմանափակելով ենք դա անում, կարծում եմ, պարզ կդառնա:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Բանակցություններ

ԱՌԱՆՑ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԸ ԱՐԱԲՆԵՐԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼՈՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ԼԻՆԻ

«Le Point» հանդեսի հարցազրույցը մերձավորարեւելյան հաշտության բանակցություններում Հորդանանի պատվիրակության ղեկավար Աբդել Սալամ Մաջալիի հետ

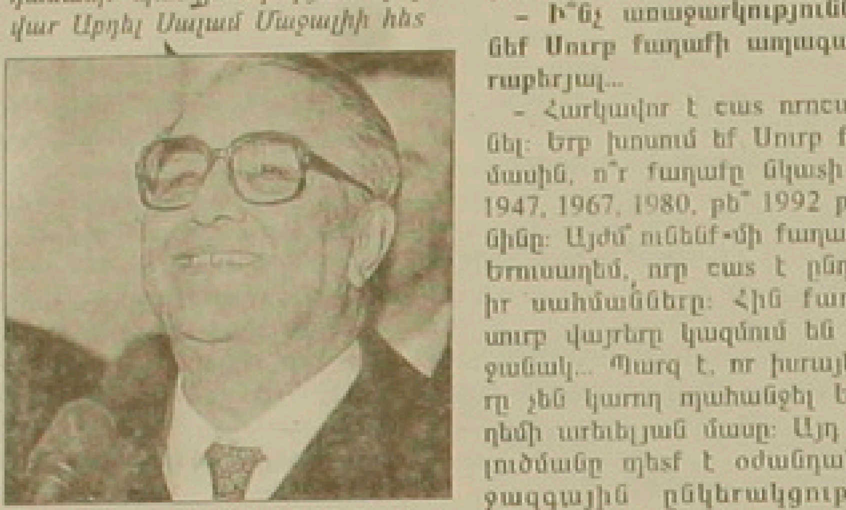

Le Point _ Ինչո՞ւ եք հիմա շեշտը դնում Երուսաղեմի հարցի վրա:

Ա. Ս. Մաջալի - Երուսաղեմը իսլամական եւ արաբական աշխարհի սիրտն է: Սա նուրբ հարց է, որն իսրայելցիները կուզենային թողնել բանակցության ավարտին: Մենք չենք ուզում այդ հարցը առաջին հերթին քննարկել: Բայց Երուսաղեմում խաղաղություն չի լինի, մինչեւ որ նա չվերադարձվի արաբական կողմին: Ուրիշ ելք չկա: Դա գրավյալ տարածք է:

– Այժմվանից այդ փուշ կետի արծարծումը կարող է հարցականի տակ դնել բանակցությունները...

– Հենց այդ պատճառով դա մեր նախագծում չկա, ինչպես նաեւ պաղեստինցիների նախագծում: Դա չի նշանակում այդ հարցի մոռացում եւ անտեսում: Դա անհնար է:

– Ի՞նչ առաջարկություններ ունեք Սուրբ քաղաքի ապագայի վերաբերյալ...

– Հարկավոր է շատ ուշադիր լինել: Երբ խոսում եք Սուրբ քաղաքի մասին, ո՞ր քաղաքը նկատի ունեք. 1947, 1967, 1980, թե՞ 1992 թվականինը: Այժմ ունենք «մի» քաղաքական Երուսաղեմ, որը շատ է ընդլայնել իր սահմանները: Հին քաղաքում սուրբ վայրերը կազմում են մի շրջանակ... Պարզ է, որ իսրայելցիները չեն կարող պահանջել Երուսաղեմի արեւելյան մասը: Այդ հարցի լուծմանը պետք է օժանդակի միջազգային ընկերակցությունը: Քանզի քրիստոնյաները Երուսաղեմով շահագրգռված են նույնքան, որքան մահմեդականները կամ հրեաները:

– Ռաբինի կարծիքով Արաֆաթը խոչընդոտում է հաշտության ճանապարհին:

– Խնդիրը Արաֆաթը չէ: Ռաբինը չի սիրում նաեւ Միտերանին: Կարո՞ղ է արդյոք նույնը պահանջել ֆրանսիացիներից: Մեր խոսակիցը Ռաբինն է, մենք չենք կարող նրան փոխել: Երբ նրանք գրավյալ տարածքներում ընտրություններ կազմակերպեն, վստահաբար Արաֆաթը կհաղթի: ■

Ահաբեկչություն

ԳՐԱՎՅԱԼ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ. ԱՐՄԱՏԱԿԱՆՆԵՐՆ ԱՇԽՈՒԺԱՆՈՒՄ ԵՆ

Պաղեստինցի արմատականների Համաս շարժման ստեղծման հինգերորդ տարեդարձն աննկատ չանցավ. Լոդում իսրայելցի մի սահմանապահի առեւանգում եւ սպանություն, Գազայում եւ Հեբրոնում իսրայելական պահակախմբերի դեմ սարքված մահացու ծուղակներ... Շարժման հիմնադիր շեյխ Ահմադ Յասինը, որ դատապարտված է ցմահ բանտարկության, շատ հետեւորդներ ունի: Եւ Համասն իսկական ռազմական գլխացավանք է դարձել Իսրայելի իշխանությունների համար: Վերջիններս ահաբեկչական քայլերին պատասխանեցին Գազայում եւ Այսրհորդանանում հարյուրավոր արմատական մարտիկների ձերբակալությամբ: Բայց Համասն ապացուցել է, որ ինքն ընդունակ է փոխարինել կորցրած կադրերին: Հանուն իսլամական մեծ Պաղեստինի ծավալած իր մոլեռանդ կրոնական գաղափարախոսությամբ, որտեղ բացառվում է հրեական պետության գոյությունը, այդ շարժումը միավորում է բոլոր

այն պաղեստինցիներին, որոնք հիասթափված են հաշտության բանակցություններում առաջընթացի բացակայությունից: Շարժման ամրոցը մնում է Գազայի հատվածը, բայց նա ամրապնդում է իր ազդեցությունը նաեւ Այսրհորդանանում, մասնավորապես Հեբրոնի շրջանում: Շարժման ներկայացուցիչները քվեների մեկ երրորդն են ստանում արհմիութենական եւ համալսարանական ընտրություններում: Այդ արդյունքները մտահոգում են Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության չափավորման հոսանքին, սակայն ուրախացնում են Իրանին, որը հնարավորության սահմաններում աջակցում է Համասին: «Միասնություն 220» անունը կրող մասնագիտացված ծառայությունը համակարգում է իր եւ մյուս իսլամական խմբերի գործողություններն արաբական երկրներում: ■

Վրաց

Որտե՞ղ է խփվել ուղղաթիռը

Կասկած չկա, որ դեկտեմբերի 14-ին Տղվարչելի-Գուդաուտա երթուղով թռած ռուսական ուղղաթիռը խփվել է ոչ թե աբխազների վերահսկած տարածքում, ինչպես պնդում են Թբիլիսիում, այլ վրացական կազմավորումների ենթակա շրջանում: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդում հայտարարել է ՌԴ ցամաքային զորքերի բանակային ավիացիայի հրամանատար, գեներալ-լեյտենանտ Վիտալի Պավլովը:

Նրա խոսքերով, Су-25 կործանիչի անձնակազմը, որն ուղեկցում էր Տղվարչելի մարդասիրական օգնություն բերած եւ այնտեղից զաղթականների վերցրած ռուսական երկու Ми-8 ուղղաթիռներին, տեսել է «երկիր-օդ» տիպի հրթիռի սեւագորշ շլեյֆը: Երկրորդ ուղղաթիռի անձնակազմը պարզել է լեռնալանջից հրթիռի արձակման տեղը:

Վրացական կողմը, ասել է Վ. Պավլովը, վերգետնյա որոնողական խմբին թույլատրել է ուղղաթիռի անկման շրջան մտնել ողբերգությունից միայն 7 ժամ անց, իսկ պատահարը հետաքննող հանձնախմբին թույլատրել են այնտեղ մտնել միայն չորրորդ օրը: Անկման վայրում, որտեղ գտնվում էին վրացի զինվորականներ, նկատվել են դիակապտության դեպքեր: Որոնման խումբը հայտնաբերել է անձնակազմի զենքը՝ 3 ավտոմատ, 3 ատրճանակ եւ 9 նռնակ: Անաչառ ստուգման միջոցները՝ անձնակազմի փաստաթղթերը, «սեւ արկղը» տարվել են Թբիլիսի: Վ. Պավլովի խոսքերով, ռուսական կողմին մինչեւ օրս չի հաջողվել ստանալ «սեւ արկղի» ինքնագիր սարքերը, որի կափարիչի կապարակնիքները բացված են եղել: ■

Ռուսաստան

Վիճպետկոմը 1992 թ. 11 ամիսների արտաքին առեւտրի մասին

1992 թ. հունվար-նոյեմբեր ամիսներին Ռուսաստանի արտաքին առեւտրի շրջանառությունը կազմել է 65,5 միլիարդ դոլար կամ անցած տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ նվազել 22 տոկոսով: Ինչպես հաղորդում է հանրապետության վիճակագրության պետական կոմիտեն, այդ գումարից արդյունաբերական արտադրանքի առեւտրի ծավալը կազմում է 40,1 միլիարդ դոլար (նվազել է 17 տոկոսով), զարգացող երկրների հետ՝ 7,7 միլիարդ դոլար (22 տոկոսով), նախկին տնտեսական փոխօգնության խորհրդի (ՏՓԽ) երկրների հետ՝ 512,2 միլիարդ (40 տոկոսով): Ռուսաստանի արտաքին առեւտրի դրական սալդոն հունվար-նոյեմբեր ամիսներին եղել է 1,7 միլիարդ դոլար (1991 թ. 11 ամիսների ընթացքում արտաքին առեւտրի դրական սալդոն 7,1 միլիարդ էր): Արտաքին առեւտրում Ռուսաստանի հիմնական գործընկերներն են արդյունաբերական զարգացած երկրները, որոնց բաժինը 1992 թ. հունվար-նոյեմբեր ամիսներին հանրապետության ապրանքաշրջանառության մեջ կազմել է 61 տոկոս (անցած տարվա 11 ամիսների ընթացքում՝ 57 տոկոս): Իտալիայի հետ առեւտրի ծավալը կազմել է 5 միլիարդ դոլար եւ ավելացել է 31 տոկոսով, ԱՄՆ-ի հետ՝ 3,3 միլիարդ դոլար (ավելացել է 59 տոկոսով), Ֆրանսիայի հետ՝ 3 միլիարդ դոլար (25 տոկոսով), Մեծ Բրիտանիայի հետ՝ 2,4 միլիարդ դոլար (84 տոկոսով): 1992 թ. հունվար-նոյեմբերին ռուսական արտահանումը կազմել է 33,6 միլիարդ կամ 26 տոկոսով պակաս անցած տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատ: 1992 թ. նավթի արտահանումը կազմել է 58 միլիոն տոննա եւ ավելացել է 14 տոկոսով, գազինը՝ 81,1 միլիարդ խմ եւ նվազել է 1 տոկոսով: 1992 թ. հունվար-նոյեմբերին ներմուծման ծավալը կազմել է 31,9 միլիարդ դոլար եւ կրճատվել է անցած տարվա համապատասխան ժամանակաշրջանի համեմատությամբ 17 տոկոսով: Հացահատիկի ներմուծումները կազմել են 28,2 միլիոն տոննա, ինչը 70 տոկոսով ավելի է անցած տարվանից, դեղորայքի ներմուծումները կազմել են 12,4 միլիարդ դոլար: ■

Հյուս. Կովկաս

Ռ. Աուշեւը Ռուսաստանի քաղաքականության մասին

Ինգուշիայի վարչակազմի պաշտոնավարող ղեկավար Ռուսլան Աուշեւը Հյուսիսային Կովկասում Ռուսաստանի ղեկավարության քաղաքականությունն անվանել է «անգրագետ եւ անհեռատես»:

Մոսկվայում չորեքշաբթի օրը ելույթ ունենալով մամուլի ասուլիսում, Ռ. Աուշեւը հայտարարել է, որ իր հրաժարականը «բողոք է ինգուշական խնդրի նկատմամբ ժամանակավոր վարչակազմի եւ Ռուսաստանի ղեկավարության քաղաքականության դեմ»: Հրաժարականի վերաբերյալ ինքը վերջնական վճիռ էր կայացրել այն բանից հետո, երբ անցյալ շաբաթ ռուսական զորքերը զենքի առգրավման նպատակով շրջափակել էին Ինգուշիայի Մալգոբեկի շրջանի Փսեդախ բնակավայրը, որտեղ համահավաք ապրում են չեչեններ:

Աուշեւը գտնում է, որ հարկավոր է ռուսական զորքերը դուրս բերել Ինգուշիայից եւ Չեչնիայի սահմանակից գոտուց, քանի որ դրանց ներկայությունը «հրահրում է ինգուշների եւ չեչենների հակամարտություն»: ■

Ազգ

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է Apple® Macintosh®

Համակարգիչների տեխնիկական որակյալ սպասարկում եւ ուսուցում, գովազդների, խորհրդանիշերի, ֆիրմային նշանների, հրավիրատոմսերի, տարբեր տեսակի ազդագրերի եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման պատվերներ, գունավոր նկարների եւ ձեւավորումների գունաբաժանում թաղանթի վրա 1200 եւ 2400 dpi խտությամբ: Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի կալստոմաս տողադարձիչ:

Դրանք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

Հասցեն. Երեւան, Հանրապետության 47, «Ազգ» թերթ, ☎ 58-18-41, 56-28-63

Լուրերի Հոսք

ԱՊՀ-ն համարում են քիչ արդյունավետ կազմավորում

Անկախ պետությունների Հանրակցությունը փոխարինել նոր պետական կազմավորմամբ՝ եվրասիական հանրակցությամբ. այս գաղափարը կառաջարկվի ժողովրդավարական բարեփոխումների միջազգային շարժման (ԺԲՄՇ) դեկտեմբերի 26-ին կայանալիք 2-րդ համագումարում: Այդ մասին չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում անցկացված մամուլի ասուլիսում հայտարարել են համագումարի կազմակերպիչները: ԺԲՄՇ-ի համանախագահ, պրոֆեսոր Իգոր Սմիռնովը գտնում է, որ «ԱՊՀ-ի արդյունավետությունը շատ ցածր է, տեղի է ունենում դրա տարերային մասնատում»: Նրա խոսքերով, եթե իրավիճակը չփոխվի, հարկ կլինի «հայտարարել ԱՊՀ-ի անցողիկ բնույթի մասին եւ սկսել հանրակցության այլ ձեւի որոնումը»: Գաղափարի հեղինակների կարծիքով, եվրասիական հանրակցությունը կոչված է «պահպանել նախկին ԽՍՀՄ տարածքում պետություններին անհրաժեշտ կապերը»: Նախագիծը ենթադրում է մասնակից պետությունների դիվանագիտական, տնտեսական եւ պաշտպանական դաշինքի վերաբերյալ պայմանագրերի կնքում:

Սերբերը վճռականորեն են տրամադրված

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, ՄԱԿ-ում շարունակվում են քննարկումները Բոսնիայի օդային տարածքը ռազմական նպատակներով օգտագործելու արգելքների խախտման դեպքում հակադարձ գործողությունների կիրառման բանաձեւի շուրջ: ԱՄՆ-ը կողմնակից է սերբական ռազմական օդանավակայաններին կանխարգելիչ հարվածներ հասցնելուն: Ֆրանսիան եւ Մեծ Բրիտանիան դեմ են օդանավակայանների ռմբակոծությանը եւ գտնում են, որ հարվածները պետք է հասցվեն անմիջականորեն այն ինքնաթիռներին, որոնք կհայտնվեն արգելված գոտում: Սերբական բանակի հրամանատարներից մեկը՝ գեներալ Ժիտոյա Պանիչը այս կապակցությամբ հայտարարել է. «Սերբական բանակը պատրաստ է դիմագրավելու ցանկացած հարձակման»: Արեւմտյան տերություններին ուղղված համանման մի նախազգուշացմամբ է հանդես եկել նաեւ Բոսնիայում սերբական ուժերի հրամանատար Կարաջիչը: Կայանները հաղորդում են նաեւ, որ նոր Հարավսլավիայում նախագահական ընտրությունների ժամանակ ծայրահեղ ձախ կուսակցությունը ներկայացնող թեկնածուն հավաքել է 20 տոկոս քվեներ: Դիտորդների կարծիքով, սա վկայում է պատերազմող ժողովրդի շրջանակներում անզիջում ազգայնականությամբ դարչնագույն սոցիալիզմի գաղափարների աճի մասին:

Յասիր Արաֆաթը սպառնում է զինված պայքարով

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության ղեկավար Յասիր Արաֆաթը դիմել է Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանին միջնորդելու Իսրայելից վտարված 415 պաղեստինցիների խնդիրը կարգավորելու գործում: BBC կայանի հաղորդագրության համաձայն Արաֆաթը սպառնացել է, որ «եթե Թել Ավիվը շարունակի նման անզիջում քաղաքականություն վարել, ապա ՊԱԿ-ը կվերսկսի իր զինված պայքարը Իսրայելի դեմ»:

Մոռացված դիակներ Ռիգայում

Որպես օրենք Ռիգայի դիահերձարանում մեծապես տասնյակ դիակներ են «մոռացվում» բարեկամների կողմից: Բանն այն է, որ այս հիմնարկում հանգուցյալի համար վճարել պետք չէ, իսկ սոցիալապես անապահով ընտանիքները չեն կարողանում հոգալ թաղման ծախսերը: Սոցապ մարմինների ծիսակատարության համար տված նպաստը չի բավականացնում հոգեհացին ու թաղմանը: Ոստիկանության ջանքերը որպես օրենք ապարդյուն են: ■

digitised by A.R.A.R.@

Լուրերի հոսք

Ծոցի երկրները ամրացնում են իրենց պաշտպանությունը

«Ազատություն» կայանը հաղորդում է, որ Ծոցի երկրների կառավարությունները հաստատել են իրենց մտադրությունն ամրացնելու պաշտպանական կառույցները եւ իրականացնելու պաշտպանության համատեղ ծրագրեր:

«Կարմիր խաչ»ը հարձակման թիրախ

«Ազատություն» կայանը հաղորդում է, որ Աֆղանստանի Ջալալաբադ քաղաքի շրջակայքում անհայտ անձանց կողմից գնդակոծվել է «Կարմիր խաչ»ի ավտոմեքենան, որի հետեւանքով զոհվել են 2 աշխատակից:

Նշանակվել է գլխավոր շտաբի նոր պետը

Բորիս Ելցինը ստորագրել է Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի նոր պետ եւ Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ նշանակելու մասին հրամանագիրը: Այդ պաշտոնները ստանձնեց գլխավոր շտաբի պետի առաջին տեղակալ 53-ամյա գեներալ-գնդապետ Միխայիլ Կոլեսնիկովը: Այդ մասին հաղորդեց Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովը Կալինինգրադի մարզ կատարած այցելության ժամանակ: Գլխավոր շտաբի նախկին պետ բանակի գեներալ Վիկտոր Դուբինինը վախճանվել է նոյեմբերի կեսերին: Իր գործունեության ընթացքում Մ. Կոլեսնիկովը զբաղեցրել է հետեւյալ պաշտոնները. հարավային ուղղության զորքերի գլխավոր հրամանատարի առաջին տեղակալ եւ շտաբի պետ, Սիբիրի զինվորական օկրուգի զորքերի հրամանատարի առաջին տեղակալ եւ շտաբի պետ: 1990 թ. Մ. Կոլեսնիկովը ցամաքային զորքերի գլխավոր հրամանատարի առաջին տեղակալն է եւ գլխավոր շտաբի պետը, իսկ 1991 թ. Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալը:

Պատգամավորների մեծամասնությունը գոհ է

Ռուսաստանի ժողպատգամավորների 7-րդ համագումարի մասնակիցների 70 տոկոսը գոհ է նրա աշխատանքի արդյունքներից: Համագումարի սոցիոլոգիական ծառայությունն այս տվյալները է բերել չորեքշաբթի օրը Գերագույն խորհրդում տարածված լրատվական տեղեկագրում: Հարցման մասնակիցների 28,6 տոկոսը համագումարի հաջողությունն է համարում համաձայնության գտնված ուղին, 17,1 տոկոսը՝ վարչապետի ընտրությունը, 7,3 տոկոսը՝ Եգոր Գայդարի հրաժարականը: Գրեթե 10 տոկոսը համագումարի հիմնական հաջողությունը համարել է այն, որ նա «պահպանեց իր սնանկությունը»: Որպես կարեւորագույն անհաջողություն 12 տոկոսը նշել է սահմանադրական կարգի կայունացման վերաբերյալ որոշման ընդունումը եւ նույնքանն էլ՝ առճակատումը նախագահի հետ: Պատգամավորների 70,7 տոկոսը համագումարի գլխավոր հերոս է համարել Սահմանադրական դատարանի նախագահ Վալերի Զորկինին, 39,1 տոկոսը՝ ԳԽ նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովին, 22 տոկոսը՝ նրա տեղակալ Յուրի Յարովին, 14,6 տոկոսը՝ փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյին: 12-ական տոկոս են ստացել Բորիս Ելցինը եւ Եգոր Գայդարը:

Խասբուլատովն ընդունել է Իսրայելի դեսպանին

Ռուսաստանի ԳԽ նախագահ Ռուսլան Խասբուլատովը չորեքշաբթի օրը Մոսկվայում ընդունել է Ռուսաստանում Իսրայելի դեսպան Խայիմ Բար Լեւինին նրա խնդրանքով: Ինչպես հաղորդել է Ռուսաստանի ԳԽ մամուլի կենտրոնը, կողմերը քննարկել են երկկողմ, այդ թվում միջխորհրդարանային հարաբերությունների հարցեր: Նա ընդգծել է Ռուսաստանի հետաքրքրությունը ոչ միայն քաղաքական կապերի զարգացման նկատմամբ, այլեւ գյուղատնտեսության եւ արդյունաբերական բնագավառում համագործակցության ընդլայնման նկատմամբ: ■

Մշակույթ

Որոնող արվեստագետը

Տարիներ առաջ մեզանում շատ քիչ նկարիչներ էին զբաղվում ջրաներկով՝ կարեւորություն չտալով կերպարվեստի այս բնագավառին: Ղարիբ Եղիազարյանն այն սակավաթիվներից է, որն իր նկարչական արվեստի սկզբնական փուլից զգաց եւ հասեւողական հաստատեց գեղանկարչական այդ նյութի առավելությունները իր ստեղծագործության մեջ: Լավագույն թեման այս իմաստով հիմնականում բնանկարի ժանրն է: Այն ջերմ ու քնարական երանգը, որը հոգեբանորեն համոզիչ կերպով բացահայտվում է Եղիազարյանի ջրաներկ գործերում, գրավում է դիտողի ուշադրությունը: Բնությունը նա դիտում է որպես բանաստեղծական տրամադրության ներշնչման աղբյուր, աշխատելով զերծ մնալ սյուժետային իմաստ տվող որեւէ միջամտությունից:

Նկարիչն իր բնապատկերների համար ընտրում է տրամադրություն արթնացնող տեսարաններ: Աչունն իր բազմաթիվ գունային համադրությամբ շքեղություն է տալիս նրա պատկերներին: Դա հատկապես ցայտուն երեւում է աշնանային մոտիվներով կատարված բնապատկերներում, որոնք ընդլայնում են դիտողի պատկերացումը Եղիազարյանի արվեստի մասին: Դրանցից են՝ «Աշնանային բերկրանք», «Բնանկար», «Թախիծ», «Տերեւաթափ», «Մենավոր ուռենի»:

Ինչպես բոլոր պոռթկուն նկարիչները, նա եւս ունի իր նախասիրած գունաշարը, նկարելու իր ոճը, որով մնում է եզակի ու ինքնատիպ: Պատկերի կոմպոզիցիոն կառուցումը եւ կոլորիտը համարելով որպես որոշակի մտահղացման եւ տրամադրության արտահայտման միջոց՝ նա միշտ ելակետ է ընդունում իրական բնությունը:

Եղիազարյանը խաղաղ տրամադրության, խոհուն մտորումների, երազող խառնվածքի տեր նկարիչ է, որի ստեղծագործություններին հատուկ է նուրբ քնարականությունը: Այդպիսի հատկությամբ առավելապես աչքի են ընկնում Վահան Տերյանի «Մթնշաղի անուրջները» եւ Միսաք Մեծարենցի «Ափսոսանքով ծուխին տակ» բանաստեղծությունների շարքի մոտիվներով ստեղծած նկարաշարերը:

Արվեստագետին մասնավորապես հրապուրում է գյուղական միջավայրը, հողի հետ գործ ունեցող աշխատավորի անաղարտ կերպարը, որն առանձին հմայքով, գունային հետաքրքիր լուծումներով մարմնավորել է «Հնձված արտը», «Սաղմոս», «Հեքիաթային աշխարհ», «Արարատ», «Հացատուն», «Հայկական բակ», «Խնոցի» կտավներում:

Բազմաթիվ կտավներում Եղիազարյանը պատկերում է մանկության տարիներին պտրած Արմավիրի Շենավան գյուղը: Այդ բնապատկերները առավել հետաքրքիր ու ուշագրավ են նրանով, որ գյուղի այդ գողտրիկ անկյուններից շատերը վաղուց արդեն չկան. «Մեր գյուղը», «Արախսի հովտում», «Աշնանային մեղեդի», «Լճակ», «Մենավոր ծառ» աշխատանքները նրա լավագույն նկարներից են:

Գուաշով, սանգինայով, մատիտով, տուշով արած «Հայաստան» շարքը, ժողովրդական հեքիաթների, առասպելների ու լեգենդների կոմպոզիցիոն ձեւավորումները Եղիազարյանի արվեստում պատկառելի թիվ են կազմում:

Ղարիբ Եղիազարյանը ստեղծագործական աշխատանքի հետ մեկտեղ զբաղվում է երեխաների գեղագիտական դաստիարակությամբ. Հայաստանի առեւտրի աշխատողների մշակույթի ակումբի տնօրենն է: Անձամբ հիմնել ու մինչեւ օրս ղեկավարում է կերպարվեստի մանկական ստուդիան: Ստուդիան վերջին տարիներին բազմիցս արժանացել է մրցանակների, իսկ նրա սաների գործերը ցուցադրվել են Երեւանում, Հայաստանի տարբեր շրջաններում, նախկին Միության մի շարք քաղաքներում, ինչպես նաեւ արտասահմանյան երկրներում:

Վերջերս Ղարիբ Եղիազարյանի նախաձեռնությամբ ակումբին կից ստեղծվեց արվեստի համալսարան, որտեղ գործում են կերպարվեստի եւ դեկորատիվ կիրառական արվեստի, երգ-երաժշտության, գրականության, արվեստի պատմության բաժիններ:

Նկարիչը բազմիցս մասնակցել է հանրապետական, նախկին միութենական, ինչպես նաեւ արտասահմանյան տարբեր երկրներում կազմակերպված ցուցահանդեսների: Բազմաթիվ գործեր իրենց վերջնական հանգրվանն են գտել հանրապետության մշակույթի օջախներում, անհատական հավաքածուներում, ինչպես մեր երկրում, այնպես էլ մեր երկրի սահմաններից դուրս:

ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Երգիծանք

Պաշտոնյա մը

- Պաշտոնյա:
- Ի՞նչ է, ծո:
- Ինչո՞ւ չես աշխատիր:
- Եղբայր, այս պաշտոնն ստանձնելու համար գիտե՞ս որչափ աշխատեցա: Հիմա նորեն աշխատի՞մ:

❖

- Այս կոմունիստը ինչ շուտ հավատացյալ դարձավ:
- Ինչպե՞ս հասկցար:
- Եկեղեցի կերթա, աղոթք կընե:
- Լճացման տարիները կփնտրե խեղճը:
- Մեծ բարեբախտություն, որ ամուսնացած կոմունիստ չէ:

❖

- Այսօր «Արևան մերկ է» ըսող չկա՞ այլեւս:
- Ոչ, ըսող չկա:
- Ինչո՞ւ:
- Որովհետեւ հիմա բոլորն ալ մերկության կտառապին:

Մտավորականին տեղը

- Ախ հայրենիք, հայրենիք,- ըսավ տառապյալ մտավորական մը:
- Ի՞նչ կուզես հայրենիքեն:
- Մտավորականիս տեղը կուզեմ:
- Ինչո՞ւ կպոռիս, ուրեմն մեռիր:
- Է, եթե մեռնիմ, տեղ կուտա՞ն:
- Հարկավ կուտան, հոս «Գնա մեռիր, եկուր սիրեմ»ներուն տեղն է:

Արդարադատ դատարան

- Այս ինչ տեսակ դատարան է, անարդարը ազատ կարձակե, արդարը կդատե:
- Է, դատարանը անարդար եթե կոչվեր, անարդարը կդատեր, արդարադատ դատարան կկոչվեր եւ յուր կոչումին համաձայն՝ արդարը կդատե:

ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ ՖԻԶԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ԼԱՎԱԳՈՒՅՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻՆ

Դեռեւս 1992 թ. գարնանը քաղաքային ժողկրթվարչությունը մայրաքաղաքի 10 լավագույն ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչների մրցույթ է հայտարարել: Մրցույթի պայմանները եւ կանոնադրությունը տպագրվել են մամուլում, ստեղծվել է հանձնաժողով, որը երկարատեւ եւ մանրակրկիտ քննությունից հետո շրջմոդկրթբաժինների ներկայացրած 18 թեկնածուներից ընտրել է 10 լավագույններին: Չափանիշները եղել են աշակերտների պատրաստականության վիճակը, տարեսկզբին եւ տարեվերջին դասավանդման արդյունավետությունը, գնահատման մեթոդները, արտադասարանական միջոցառումների կազմակերպումը, մարզագույքի պահպանումը, դասի ծանրաբեռնվածությունը եւ այլն: Իսկ մրցույթի նպատակը կազմակերպիչները բացատրեցին այսպես՝ որպեսզի ֆիզկուլտուրան երկրորդականից դառնա առաջնային, որպեսզի միայն խաղերի կազմակերպումը չլինի ֆիզկուլտուրայի ուսուցչի նպատակը, այլ նաեւ երեխաների ֆիզիկական նորմալ դաստիարակությունը:

Մրցույթի արդյունքներն ամփոփվեցին դեկտեմբերի 24-ին: Երաժշտխորհրդի գործկոմի դահլիճում քաղաքի ուսուցիչների եւ մանկավարժական բնագավառի պատասխանատու անձանց մասնակցությամբ մրցանակաբաշխության արարողություն տեղի ունեցավ: Մրցանակները մեծ չեն՝ 2 հազարից մինչեւ 3,5 հազար ռուբլի յուրաքանչյուրին եւ հազարական դրամագների տոմսեր: Այս դժվարին օրերին թեեւ լրագրողներին էլ իրավամբ հասարակության ամենաանապահով խմբերի շարքը պետք է դասել, բայց «Ազգ»ը իր սուղ միջոցներից փոքրիկ մրցանակներ էր սահմանել մրցույթի հաղթող երեք մասնակիցներին: Դրանք էին առաջին տեղ զբաղեցրած թիվ 56 դպրոցի ֆիզկուլտուրայի ուսուցիչ Լեոնիկ Մակարյանը, միակ կին հաղթող թիվ 137 դպրոցից Ժենյա Սարոյանը եւ թիվ 190 դպրոցից Արմեն Վարդանյանը:

Իսկ մրցանակաբաշխության ամբողջ գումարը տրամադրել էր նամականիշների միջազգային ընկերության նախագահ, հայ բարերար Հակոբ Բարսումյանը:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

Տարվա վերջին ակորդը

Անցնող տարում իրենց վերջին խաղերն անցկացրեցին 1994 թ. ԱՄՆ-ում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարին մասնակից հավաքականները: Աֆրիկյան աշխարհամասի խմբերի հանդիպումներում հետեւյալ արդյունքները գրանցվեցին.

Ա խումբ. Գանա-Ալժիր 2:0, *Գ խումբ.* Զիմբաբվե-Եգիպտոս 2:1, *Ձ խումբ.* Եթովպիա-Բենին 3:1, *Է խումբ.* Գաբոն-Սենեգալ 3:2, *Ը խումբ.* Թանզանիա-Նամիբիա 2:0:

Ֆուտբոլում ժամանակավոր դադար է հայտարարված: Նոր տարվա սկզբից հավաքականները նորից կներկայանան աշխարհի առաջնության ընտրական խաղերին: Առաջին խաղը կկայանա եւրոպական 4-րդ խմբում հունվարի 2-ին եւ կհանդիպեն Կիպրոսի ու Բելգիայի հավաքականները: ■

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Օլիմպոս նվաճողները

Ամեն տարվա ամանորի նախօրյակին Ֆրանսիայի սպորտի Ակադեմիան իր մրցանակներն է շնորհում անցնող տարվա աշխարհի լավագույն մարզիկներին, որոնք ակնառու հաջողության են հասել մրցասպարեզներում: Այս անգամ սահմանված «Գրան-պրի» մրցանակը շնորհվեց բարսելոնյան օլիմպիադայի չեմպիոն, մարմնամարզիկ Վիտալի Շչերբոյին: Բելառուս մարզիկը իրոք օլիմպիական տարվա գլխավոր հերոսն է, մեկ օլիմպիադայի ընթացքում վեց անգամ կանգնելով պատվանդանի առաջին աստիճանին: Դա աննախադեպ երեւույթ է մարմնամարզության մեջ, երբ մի մարմնամարզիկը բոլոր մրցաձեւերում դարձել է հաղթող: Օլիմպիական խաղերի պատմության մեջ ընդհանրապես ավելի ոսկե մեդալ հաջողվել է վաստակել ընդամենը տասնմեկ մարզիկի: Ամերիկացի թեթեւատլետ Ռայ Յուրին 1900-1908 թթ. երեք օլիմպիադաներում տաս անգամ դարձել է օլիմպիական չեմպիոն: Իննական անգամ Օլիմպոսը նվաճել են Լարիսա Լատինինան (ԽՍՀՄ, 1956-1964 թթ., մարմնամարզություն), Պաավո Նուրմին (Ֆինլանդիա, 1920-1928 թթ., թեթեւ ատլետիկա), Մարկ Սպիտցը (ԱՄՆ, 1968-1972, լող), ութական անգամ Սաավո Կատոն (Ճապոնիա, 1968-1976, մարմնամարզություն), Կարլ Լյուիսը (ԱՄՆ, 1984-1992 թթ., թեթեւ

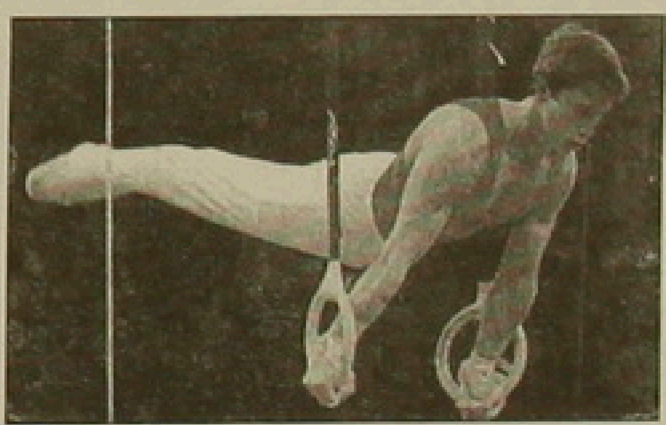

ատլետիկա), յոթական անգամ Նիկոլայ Անդրիանովը (ԽՍՀՄ, 1972-1980, մարմնամարզություն), Վերա Չասլավսկան (Չեխո-Սլովակիա, 1960-1968 թթ., մարմնամարզություն), Ալադար Գերեւիչը (Հունգարիա, 1932-1960 թթ. սուսերամարտ), Վիկտոր Չուկարինը (ԽՍՀՄ, 1952-1956 թթ., մարմնամարզություն): ■

Նորից դոպինգ

Շվեդիայի ժամսասան աշխատակիցները Ռուսաստանի թեթեւ ատլետիկայի հավաքականի մարզիկների մոտ հայտնաբերել են արգելված դեղամիջոցներ անաբոլիկներ: Չորս թեթեւատլետների, որոնց թվում էին նաեւ 100 մ արգելավազքի աշխարհի չեմպիոնուհի կրասնոդարցի Լյուդմիլա Նարոժիլենկոն, աշխարհի երկրորդ ծողացատկորդ Ռադիոն Գատաուլինը Սանկտ-Պետերբուրգ քաղաքից, եւ նրանց մարզչի Լիդիա Ֆեդոտովայի մոտ հայտնաբերվել են մոտ 60 հաբ անաբոլիկ ստերոիդ: Ըստ մարզչի բացատրության դրանք «անմեղ» դեղամիջոցներ էին, որոնք նախատեսված էին մարզիկների գերհոգնածությունը մեղմելու համար: Սակայն Մալմո քաղաքի ժամսասան աշխատակիցներն այնքան էլ չհավատացին ռուս մարզչի [illegible] եւ նրանց մուտքը Շվեդիա արգելվեց:

Ռուս մարզիկները Շվեդիա էին ժամանել տեղական թեթեւատլետիկական ակումբի հրավերով փետրվար ամսին Մալմոյում կայանալիք միջազգային թեթեւատլետիկական մրցումների նախապատրաստական հավաքին: Այդ միջադեպից հետո նրանք հանվեցին մասնակիցների ցուցակից եւ բժշկական դոպինգ ստուգման ենթարկվեցին, որի արդյունքները հայտնի կդառնան մեկ շաբաթ հետո: Եթե ստուգման արդյունքները դրական պատասխան տվեցին, ապա ռուս մարզիկները ոչ միայն կորակազրկվեն, այլեւ կենթարկվեն դրամական խոշոր տուգանքի:

Միաժամանակ Շվեդիայի մարզական խորհրդի նախագահ Արնե Լյունդկվիստը մտադիր է այդ միջադեպի մասին հայտնել թեթեւ ատլետիկայի միջազգային ֆեդերացիայի (ԻԱԱՖ) գործկոմ, որի նիստը [illegible] գալիք տարվա հունվարին Ինդոնեզիայի մայրաքաղաք Ջակարտայում:

ԱԵՈՍ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մոսկվա

ԵԼՑԻՆԸ ՍՏՈՐԱԳՐԵՑ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՎՈՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳԻՐԸ

Վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինի եւ կաբինետի այլ անդամների հետ մերձմոսկովյան առանձնատանը տեղի ունեցած ինտենսիվ խորհրդակցություններից հետո դեկտեմբերի 23-ին նախագահ Բորիս Ելցինը ստորագրեց Ռուսաստանի կառավարության կազմավորման մասին հրամանագիրը:

Ինչպես «ԻՖ»-ին հաղորդեց վարչապետի առաջին տեղակալ Վլադիմիր Շումեյկոյի մամուլի քարտուղար Գրիգորի Բուխվալովը, փոխվարչապետի իրենց պաշտոնները պահպանեցին Վլադիմիր Շումեյկոն, Բորիս Սալտիկովը, Անատոլի Չուբայսը, Սերգեյ Շախրայը, Ալեքսանդր Շոխինը, Գեորգի Խիժան: Փոխվարչապետ Վալերի Մախարաձեն չի ընդգրկվել նոր կաբինետի կազմի մեջ: Նոր փոխվարչապետներ են դարձել Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի փոխնախագահ Յուրի Յարովը եւ Իվան Սիլաեւի կառավարությունում որպես ֆինանսների նախարար աշխատող Բորիս Ֆյոդորովը, որն այժմ աշխատում է որպես Համաշխարհային բանկի գործադիր տնօրեն: Բ. Ֆյոդորովի հսկողության տակ կլինի կառավարության ֆինանսական եւ տնտեսական բաժինը:

Արտաքին տնտեսական կապերի նախարար Պյոտր Ավենի փոխարեն, որը հրաժարական էր տվել, նշանակվել է նրա առաջին տեղակալ Սերգեյ Գլազեւը: Կրթության նախարար դարձավ Եվգենի Տկաչենկոն, մամուլի եւ լրատվության նախարար՝ Միխայիլ Ֆեդոտովը, առողջապահության նախարար՝ Էդուարդ Նեչաեւը: Շինարարության եւ ճարտարապետության հարցերով պետական կոմիտեի նախագահ նշանակվեց Ե. Բասինը:

Ե. Գայդարի կաբինետի բոլոր այլ նախարարները եւ պետական կոմիտեների նախագահները պահպանեցին իրենց պաշտոնները կառավարությունում: Նրանց թվում է նաեւ բնակչության սոցիալական պաշտպանվածության նախարար Էլլա Պամֆիլովան, որը հրաժարական էր տվել:

Վ. Չեռնոմիրդինին հանձնարարվել է մեկ շաբաթվա ժամկետում վերաբաշխել պարտականությունները փոխվարչապետների միջեւ: ■

Մի՞թե

Ղարաբաղի շուրջ գաղտնի բանակցություններ

Համաձայն անգլիական «Ինդիպենդենտ» թերթի, Ղարաբաղի շուրջ գաղտնի բանակցություններ են տեղի ունենում: Թերթի թղթակիցը, որ այցելել է Հայաստան, տեղեկացնում է, որ տեսակցություններ են տեղի ունենում Ժնեւում, հայ, ադրբեջանցի, ամերիկացի, ռուս եւ թուրք ներկայացուցիչների միջեւ: Արեւմտյան մի դիվանագետ լավատեսորեն է տրամադրված այդ բանակցությունների նկատմամբ: ■

Գորիս

Ենթակայանը վերականգնված

Դեկտեմբերի 23-ին, ժամը 15-ին Ադրբեջանի կողմից հրետակոծության հետեւանքով մեծ վնաս է հասցվել Շինուհայրի ենթակայանին. շարքից դուրս են եկել 220 կիլովոլտ լարման օդային անջատիչներ, մի շարք տրանսֆորմատորներ, բաժանիչներ, այրվել են կաբելներ, վնասվել են ենթակայանը ՀԷԿ-երի եւ սպառողների հետ կապող հաղորդալարերը: Եռեքժամյա նորոգման աշխատանքներից հետո ենթակայանը մասամբ վերականգնվել է եւ ներկայումս աշխատում է ժամանակավոր սխեմայով: ■

Ծրցան

Քրդերի թիվը եւ «Նյուզուիք»-ի կոպիտ սխալը

Ամերիկյան մեծազդեցիկ թերթերից «Նյուզուիք»-ն իր վերջին՝ 1993 հունվարի 4-ի համարում «Դժոխքի բլուրները» վերնագրի տակ ներկայացնելով քրդական հարցի զարգացումը 1992 տարեշրջանում, տվել է քուրդ ազգաբնակչության թիվը շրջանում՝ ըստ երկրների: Այսպես, ըստ «Նյուզուիք»-ի, ներկայումս Թուրքիայում ապրում է 10 միլիոն քուրդ, Իրանում՝ 5.3 միլիոն, Իրաքում՝ 2.9 միլիոն, Սիրիայում՝ 1.2 միլիոն: Ինչ վերաբերում է Հայաստանին, շաբաթաթերթը քրդերի թիվն այստեղ 500 հազար է հաշվում: Նկատի ունենալով «Նյուզուիք»-ի տարածման ծավալները ու ազդեցությունը, հարկ ենք համարում ճշտել այդ թիվը, դրանից զեղչելով առնվազն մեկ զրո: ■

Կոմերսանտ

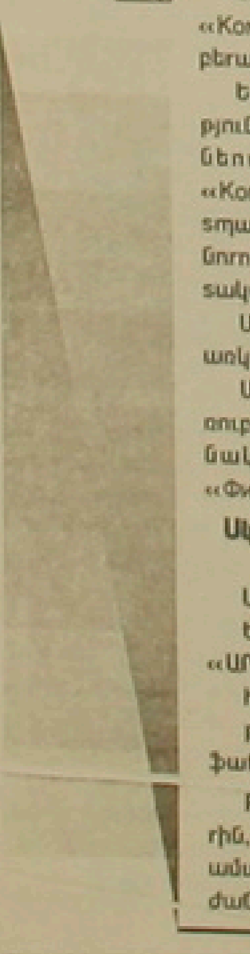

«ԱՐՄԵՆՍԵՖ» ընկերությունը առաջարկում է «Коммерсантъ» եւ «Финансовые и деловые новости» պարբերականների բաժանորդագրություն:

Եթե Դուք իսկապես գործարար մարդ եք եւ Ձեր ձեռնարկությունը նպատակադրվել է երկարատեւ ու արդյունավետ գործունեության, ապա Ձեզ պարզապես անհրաժեշտ են «Коммерсантъ»-ում եւ «Финансовые и деловые новости»-ում տպագրվող տնտեսական կանխագուշակումները, ամենաթարմ նորությունները, նոր մտահղացումները եւ բազմաթիվ այլ օգտակար տեղեկությունները:

Մենք երաշխավորում ենք այդ անհրաժեշտ ինֆորմացիայի առկայությունը Ձեր աշխատանքային սեղանին:

Մեր հաշվարկային հաշվին փոխանցելով ընդամենը 2980 ռուբլի եւ մեզ տեղեկացնելով, Դուք ամբողջ մեկ տարի ժամանակին եւ անխափան կստանաք «Коммерсантъ» եւ «Финансовые и деловые новости»:

Սկսեք Նոր տարվա առաջին աշխատանքային օրը վստահելի տեղեկություններ կարդալով:

Մեր իրավաբանական հասցեն՝
Երեւան, «Էրեբունի-2» հյուրանոց, 314 սենյակ, «ԱՐՄԵՆՍԵՖ» ՍՊԸ
հ/հ 467114 ՀԿՍԵԲ «Տաթեւ» բաժանմունք
թղթ./հ. 300166209 կոդ 370101302: Հեռ. 56.34.43, ֆաքս 53.29.69: ժամը 10:00-ից մինչեւ 12:00:

P.S. Եթե Դուք [illegible] այս պարբերականներին, ապա Ձեզ անհրաժեշտ է զանգահարել եւ Դուք ամսվա առաջին համարը կստանաք առանց բաժանորդագրվելու:

PUBLISET

Վլադիկավկազ

Հայաստան առաքվող բեռները տեղում կիրացվեն

Հայաստանի Հանրապետության համար նախատեսված եւ Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի արտակարգ դրության գործողության գոտու երկաթուղային կայարաններում մեկ ամսից ավելի մնացած բոլոր բեռները կիրացվեն, կիրառելով այդ տարածքի ժամանակավոր վարչակազմի հետ համաձայնեցման կարգը: Չորեքշաբթի օրն այս կարգադրությունն է հրապարակել ժամանակավոր վարչակազմի ղեկավար, գեներալ-մայոր Ալեքսանդր Կոտենկովն այն կապակցությամբ, որ Հյուսիսային Օսիայի եւ Ինգուշիայի երկաթուղային կայարաններում ս.թ. հուլիսից կուտակվել են Հայաստանի համար նախատեսված բեռներ եւ ստեղծվել է քրեածին բարդ մթնոլորտ. բեռները հափշտակվում են: Իրացման ենթակա չեն միայն տնային իրերը: Հայաստանի բեռների իրացումից ստացվելիք դրամական միջոցները կփոխանցվեն Հյուսիսկովկասյան երկաթուղու վարչության ավանդային հաշվին:

Ժամանակավոր վարչակազմի այս կարգադրությունը կգործի արտակարգ դրության ժամանակամիջոցում: ■

Մոսկվա

Բացվում են ռազմական արխիվները

113681 գերմանացի ռազմագերի է թաղվել Ռուսաստանի տարածքում, եւս ավելի քան 2.5 հազար մարդ՝ երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ հալածված խորհրդային գերմանացիների ճամբարների մոտ, հինգշաբթի օրը Մոսկվայում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտնել է Ռուսաստանի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի ռազմա-արխիվային կենտրոնի պետի տեղակալ Յուրի Սյոմինը: Թաղման վայրերի բացահայտման աշխատանքը «զգալիորեն դյուրացել է»: Դրա պատճառը Ռուսաստանի խորհրդարանում համապատասխան օրենքի ընդունումն է: Նրա խոսքերով, ինչպես ռուսական, այնպես էլ ամերիկյան կողմից վաղեմության ժամկետի ավարտի կապակցությամբ մատչելի են դարձել 1961 թ. Կարիբյան ճգնաժամին եւ 1952-53 թթ. Կորեական պատերազմին առնչվող վավերագրեր: ■

Թբիլիսի

Հափշտակումները Վրաստանի երկաթուղիներում

Երկաթգծում տեխնոլոգիական սարքավորումների հափշտակման հետեւանքով միայն այս տարի Վրաստանի կորուստները կազմել են ավելի քան 10 միլիարդ ռուբլի, «ԻՖ»-ին հայտնել է հանրապետության երկաթուղիների վարչության տնօրեն Ռեմի Վաշակիձեն: Նրա խոսքերով, կաբելները եւ ազդանշանման սարքավորումները գողանում են (այդ թվում հենց երկաթուղայինները) հիմնականում Արեւմտյան Վրաստանում: ■

«Հրազդան» կինոթատրոնում դեկտեմբերի 26-ից մինչեւ տարեմուտ անցկացվում է միջոցառում նվիրված

ԱՐՏԱՇԵՍ (ԱՐԹՈՒՐ) ՄԵՍՉՅԱՆԻՆ

Կցուցադրվեն կինոնկարներ նրա մասնակցությամբ, ճեմասրահում կհնչեն երգեր Արթուրի կատարմամբ: Կինոթատրոնը հրավիրում է բոլոր նրանց, ովքեր ճանաչում են կամ որեւէ առնչություն ունեն Արտաշես Մեսչյանի հետ:

«Արամ Խաչատրյան»
Ֆիլհարմոնիկ Համերգասրահ

3-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ
4485-4486 Հայոց Թվական
Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը

Երեւանի սիմֆոնիկ նվագախումբ
«Հայաստանի եւ սփյուռքի դիրիժորներ»

27 դեկտեմբեր

Ամանորի տոնական ծրագիր
Հանրածանոթ սիմֆոնիկ երաժշտություն

Դիրիժոր՝ Գեւորգ Սուրադյան
Սկիզբը՝ ժամը 14.00-ին:
Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում, ամեն օր ժամը 11-18-ը:

Դեռ

Քիչ հավանական է, որ Ռուսաստանը ավիակիրներ վաճառի Չինաստանին

Ներկայումս Չինաստանը իրականացնում է ռազմական վերափոխումներ եւ ռազմածովային նավատորմի արդիականացման ծրագրի շրջանակներում մտածում է խոշոր ավիակիրներով այն համալրելու տարբերակը: Սակայն Ռուսաստան ավիակիրների վաճառքը այժմ «քիչ հավանական է»: Այդ մասին դեկտեմբերի 23-ին «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հաղորդեց ԱՊՀ միացյալ զինված ուժերի ռազմածովային նավատորմի բարձրաստիճան աշխատակիցը: Նա հաղորդեց, որ Չինաստանի ներկայացուցիչները դիմել են Ռուսաստանին նավատորմի արդիականացմանը մասնակցելու, այդ թվում «Մինսկ» եւ «Նովոռոսիյսկ» մակնիշների ավիակիրների կառավարմանը տեխնիկական աջակցություն ցուցաբերելու առաջարկով: Նրա խոսքերով, «համեմատաբար վերջերս» Չինաստանի ռազմական ծովայինների եւ նավաշինարարների պատվիրակությունը այցելեց Նովոռոսիյսկ այդ դասակարգի նավերի կառուցման հնարավորությունները եւ տեխնոլոգիան ուսումնասիրելու նպատակով: ■

Բաքու

Երկու մարդ ազատվել են ստրկությունից

Նրանցից մեկը Ռուսաստանի բնակիչ է, մյուսը՝ Ուկրաինայի (Նովոսիբիրսկցի 36-ամյա Մ. Ի. Գուրմատով եւ Իվանո-Ֆրանկովսկցի 36-ամյա Բ. Մ. Մեզենյուկ): Խաբեությամբ Հյուսիսային Օսիա հրավիրելով իբր դրամ վաստակելու համար, նրանցից վերցրել էին փաստաթղթերը իբր գրանցման եւ զինվորական հաշվառման համար: Իրականում դա արվել էր, որպեսզի նրանք չփախչեին: Նրանք ստրկության մեջ էին եղել ինգուշական երկու ընտանիքներում, կատարել ամենածանր աշխատանքները, ծեծի ենթարկվել իրենց տերերի կողմից, իսկ Գուրմատովը նաեւ քանիցս վերավաճառվել էր: Ներկայումս Մ. Գուրմատովը եւ Բ. Մեզենյուկը Թերք գյուղում գտնվում են աշխարհազորային ջոկատում, դեկտեմբերի 21-ին ստացան առաջին աշխատավարձը: Նրանք ասում են, որ միայն իրենք չեն եղել այդ վիճակում: Ռազմական գործողությունների սկսվելուց հետո Թերք եւ Չեռնոռեչենսկոյե գյուղերում ապրող արդեն նախկին ստրուկները ապաստան գտան Հյուսիսային Օսիայի աշխարհազորայինների մոտ: ■

Լուրերի Հոսք

Տաջիկստանը պատրաստ է ալյումինի գործարանը դարձնել բաժնետիրական ընկերություն

Տաջիկստանը պատրաստ է Դուշանբեի ալյումինի գործարանի բազայի վրա բաժնետիրական ընկերություն ստեղծել: Այդ մասին «ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարել է հանրապետության փոխվարչապետ Աբդուջալիլ Սամադովը: Նրա խոսքերով, Տաջիկստանը պատրաստ է դրամ ներդնողներին զգալի արտոնություններ տալ: Արդեն բավականին հետաքրքիր առաջարկություններ են ստացվել տարբեր ֆիրմաներից, այդ թվում գերմանական «Մաննեսմանն» ֆիրմայից: Ալյումինի գործարանում պատրաստվում են ստեղծել ֆոլգայի արտադրության հոսքագծեր: Ալյումինի արտահանումը ներկա դրությամբ Տաջիկստանի արժութային եկամտի հիմնական աղբյուրն է:

47 տարի ազատազրկման վայրերում

Օրերս 63 տարեկան հասակում Ռուբցովսկ քաղաքի խիստ ռեժիմի գաղութից ազատ է արձակվել քաղաքացի Պ. Ն: Ազատազրկման վայրերում նա փաստորեն անընդմեջ անցկացրել է 47 տարի: Առաջին անգամ դատվել է 16 տարեկանում: Գաղութի տնօրինությունը, հուսալով, որ այս անգամ Պ.Ն. վերջապես կհրաժարվի իր քրեական անցյալից, Ռուբցովսկի վարչակազմից խնդրել է նախկին քրեական հանցագործին ուղարկել զառամյալների գիշերօթիկ տուն: Հայտնի պատճառներով քաղաքային իշխանություններն առայժմ վարանում են որեւէ վճիռ կայացնել:

Թեհրանը նշանառության տակ

Վաշինգտոնն իր դաշնակիցների հետ համատեղ ուզում է խստացնել Իրանին տեխնոլոգիական սարքավորումների վաճառքի վերահսկողությունը: Ճապոնիան ուսումնասիրում է ԱՄՆ-ի այդ առաջարկությունը, իսկ Ֆրանսիան եւ Ռուսաստանը բնավ չեն խանդավառվել դրանից:

Ձնահյուսը ծածկել է մոտ 50 մեքենա

Ռուսաստանի արտակարգ իրավիճակների պետական կոմիտեի մամուլի ծառայության տվյալների համաձայն, դեկտեմբերի 23-ի լույս 24-ի գիշերը Աբական-Կըզըլ ավտոճանապարհին ձնահյուս է ընկել լեռնանցքում: Ձյան տակ է մնացել մոտ 50 ավտոմեքենա: Նախնական տվյալների համաձայն զոհեր չկան:

Որովայնային տիֆ Կրասնոյարսկում

Նոյեմբերի վերջերին եւ դեկտեմբերի սկիզբներին Կրասնոյարսկում «որովայնային տիֆ» ախտորոշմամբ 15 մարդ է տարվել հիվանդանոց, հինգշաբթի օրը «ԻՖ»-ին հայտնեցին տեղական սանիտարահամաճարակաբանական ծառայությունում: Նախնական տվյալների համաձայն, վարակի աղբյուր են դարձել «չստուգված» ջրերը: Բժիշկները պնդում են, որ տարիներ շարունակ Կրասնոյարսկում որովայնային տիֆով հիվանդանալու նույնիսկ եզակի դեպքեր չեն եղել: ■

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տառատեսակների հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔՅԱՆ

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 20 000. Պատվեր 1609 Հանձնված է տպագրության 24.12.1992

digitised by A.R.A.R.@